

MIRADOR

SEMANARI DE LITERATURA ART I POLITICA

Any IX. — Núm. 411 • Barcelona, 12 de març del 1937 • Redacció i Administració: Portal de l'Àngel, 24. Tel. 11628 • Preu: 30 cèntims

Finestra oberta

PARAULES

La dèria de donar als mots una valor absoluta comporta un seguit de lamentables confusions. No es tracta, és clar, de la "significació" dels mots, sinó de llur representació ideològica, de llur posició dins l'esperit humà. És molt fàcil dir que la paraula " propietat " per exemple, serveix per a designar allò que pertany a algú i concloure que, en nom d'aquest o de l'altre principi, som enemics de la propietat. Les coses no són, però, tan simples com tot això, i és, per tant, totalment inadequat voler-les simplificar fins un grau que transgredeix els límits de la realitat i de la lògica. Hom pot ésser enemic de la propietat quan la propietat, organitzada de determinada manera, enclou conseqüències que considerem perjudicials per a la societat. Resultarà aleshores que no som, realment, enemics de la propietat abstractament considerada, sinó d'una forma específica de propietat, en aquest cas de la propietat privada. Ésser enemic de la propietat en abstracte equivaldria a la monstruositat de negar en absolut el dret d'utilització de les riqueses naturals, tant pels individus com per llurs col·lectivitats; equivaldria a condemnar a mort la Humanitat.

Aberracions d'aquesta mena n'hi ha hagut en totes les èpoques. Encara fa via pel món, entre certes ànimes ingènues, aquella condemnaió categòrica que certs utopistes d'un segle endarrerat varen fulminar contra "la màquina". Han hagut d'escolar-se molts anys perquè les masses hagin començat a guarir-se d'aquesta malaltia originada per una paraula presa massa al peu de la lletra. Es avui que les masses de tot el món comprenen el problema de la màquina i saben que no és la màquina la culpable dels mals que hom li atribueix, sinó el fet que les màquines — com tots els mitjans de producció — siguin propietat exclusiva d'una minoria beneficiària.

Les errades que els homes han comès per llur dèria de donar als mots una valor absoluta, són nombroses. Ara mateix veiem que el nostre poble ha trigat vuit mesos a decidir-se a defensar-se com cal dels seus pitjors i més terribles enemics per haver-se entestat a donar a la paraula "exèrcit", a la paraula "comandament", a la paraula "disciplina" una valor absoluta que no tenen. "Nosaltres — escoltem diàriament — pensem d'aquesta i de l'altra manera, i per tant som enemics de l'exèrcit, de la disciplina i del comandament". Els que parlen amb aquesta esparveradora irresponsabilitat cometen la formidable equivocació d'assimilar l'exèrcit de Mussolini, que ha esclavitzat Abissínia, i el de Hitler, que vol esclavitzar el món, amb l'Exèrcit Roig, que és l'única garantia de pau i de llibertat que el món té en la nostra època, com l'Exèrcit Popular Regular és, per a nosaltres, l'única garantia del nostre triomf.

Es hora ja d'adonar-se de la relativitat del llenguatge. Exèrcit Popular Regular no és el mateix que "exèrcit nacional". Aquí hi ha homes; allà, ramats. Aquí hi ha éssers lliures; allà, esclaus. Aquí tenen les armes els obrers i els pagesos; allà, les guàrdies pretorianes. Aquí es lluita per una causa general i pròpia; allà, per la causa dels opressors.

Així, doncs, declarar-se enemic de l'exèrcit és tan absurd com declarar-se enemic de l'astronomia o de la química inorgànica.

MIRADOR

AQUEST NUMERO
HA PASSAT PER
LA CENSURA



Dibuix de G. Sainz de Morales

EN AQUEST NÚMERO:

El Gran Consell Feixista. - Mirador de la guerra. La vida de L. C. Prestes es troba en perill. - Els poetes castellans davant la revolució, per Ramon Vinyes. - Un poema de Nicola Potenza. - El film «Lenin». - La Conferència de les J. S. U. Un conte de Katherine Mansfield.

OPINIONS I DEBATS

Les decisions del Gran Consell Feixista

ALEMANYA: Voluntat d'afirmació nacional

DEUTSCHE ALLGEMEINE ZEITUNG. — «L'autarquia per la defensa nacional i democràtica d'una manera il·limitada, la solidaritat expressada a l'Espanya nacional i la salutació a les tropes del general Franco, són impregnades del mateix esperit que l'actitud alemanya envers els esdeveniments del Sud-Oest de l'Europa. S'anota amb satisfacció a Alemanya que no solament ha estat qüestió d'un desenvolupament de l'entesa germano-italiana, sinó també que la seva eficàcia pràctica ha estat remarcada.»

BERLINER TAGEBLATT. — «Aquestes decisions no haurien provocat cap sorpresa fins i tot si no se n'hagués parlat. Cal solament recordar els fets següents: El dia 11 de gener, el comissari de les finances soviètiques proposà al Comitè executiu de la U.R.S.S. un pressupost militar en el qual s'augmentava les despeses en un 30 per 100 sobre el del 1936 i en un 70 per 100 si es comparava amb el del 1935. El primer de febrer la Cambra francesa concedeix 19.000 milions de francs per a armaments. El 19 de febrer la Cambra dels Comuns anglesa vota 18.000 milions de marcs per al mateix objecte. El proletariat «italià» s'oposa a la «barra de diner» i, posseït d'una febre de voluntat d'afirmació nacional, com Alemanya, opra la mobilització de totes les forces creadores i addictes del poble.»

front de la Gran Bretanya. El «gentlemen's agreement» — continua dient — ha evitat incidents perillosos, però no ha arranjat les relacions anglo-italianes segons els desigs de Mussolini. No hem cregut mai, per la nostra part — acaba dient — que les signatures del comte Ciano i de Sir Eric Drummond posades al peu d'un pergami, hagin pogut esborrar uns records que encara eren frescos l'any 1935. Hi ha hagut encara, però, una altra cosa, o, almenys, hi ha en la present actitud de la Itàlia feixista un altre pretext: L'antagonisme suposat o afirmat entre els règims autoritaris i democràtics.

LE PEUPLE. — Es de creure que les grans potències s'hauran donat compte, a la fi, que Itàlia no pensa ni a defensar el Brenner ni la seva influència en els països de l'Europa Central. Senzillament — acaba dient l'articulista — Mussolini no representa cap altre paper que el de «matamoros» i sempre com a lloctinent de Hitler.

L'HUMANITE. — Si Mussolini juga amb tanta insolència la carta de la guerra és perquè sap que les democràcies estan apassionadament adherides a la causa de la pau. L'única sortida al xantatge feixista és donar força de llei internacional al control, exigint la sortida de les tropes italo-alemanyes d'Espanya i tot això acompanyat d'una decisió inrebatible.



El Gran Consell Feixista

L'OEUVRE. — «Tant a París com a Londres no ha produït el més lleuger maldecap, ja que la situació real de Berlín i Itàlia està en desacord amb les últimes declaracions de Ribbentrop i Mussolini. Als medis diplomàtics de Londres es jutja aquells acords com una nova obra de xantatge el preu del qual podria ésser la Guinea espanyola, Canàries o bé Ifni. Quant al Quai d'Orsay es jutja que Roma, en perfecte acord amb Berlín, vol prosseguir la seva expansió a la Mediterrània sense fer cas dels interessos de les velles democràcies.»

LA JOURNÉE INDUSTRIELLE. — Aquest diari, representant de la indústria pesada i dels trustos, es refereix a les decisions de la capital d'Itàlia i troba que són absolutament lògiques, ja que a Roma hi ha una dictadura i una autarquia. Jutja l'editorialista que la majoria dels acords han estat dictats per la situació econòmica d'Itàlia, les indústries de la qual durant el període anterior i posterior de la campanya d'Abissínia travessaren l'època de les «vagues grasses» i per tal d'evitar una regressió d'aquesta producció que significa més salaris i menys obrers en atur forçós és obligada a continuar el rearmament.

L'ÉCHO DE PARIS. — Afirmar que no més raons de caràcter polític poden explicar el gest bruscat de Mussolini, ja que econòmicament les dificultats a Itàlia continuen en augment. És difícil imaginar que la fórmula «autarquia» es presenti amb caràcter més avantatjós a Itàlia que a Alemanya, ja que la primera posseïx menys riqueses naturals i una indústria incomparablement més feble. Cal recordar que Alemanya es jutja incapaç d'anar a una guerra, i per tant, és de creure que el que cerca Itàlia és «una realització diplomàtica».

LE TEMPS. — Aquest diari, òrgan del «Comitè des Forges et Huilleries», comentant les decisions del Gran Consell Feixista, diu que els daus ja han estat tirats i que aquests acaben de confirmar i reforçar tots els punts de la política del Duce. Rèplica a la Gran Bretanya en el que fa referència als armaments. Solidaritat amb Alemanya; aprovació explícita de la política d'entesa germano-italiana; admiració per les tropes del general Franco, «la victòria de les quals ha de marcar el final de tota convulsió bolxevic a Occident». Ni un mot sobre Àustria ni sobre França. Aquesta política mundial a la qual l'òrgan dirigent del règim

ANGLATERRA: No estan bé del cap...

NEWS CHRONICLE. — «Es difícil a una persona que llegeixi imparcialment els acords adoptats al Consell Feixista italià, creure que els seus autors estan bé del cap.» Després de considerar aquells acords, parla de les afirmacions que referents a Espanya féu Mr. Eden a la Cambra dels Comuns, i diu que si veritablement existeixen mitjans per a fer sortir d'Espanya els combatents estrangers, aquests han d'ésser utilitzats immediatament, la qual cosa, diu, faria realment efectiva la no intervenció.

Itàlia i la restauració dels Habsburg a Àustria

L'anvers

LE PEUPLE. (Bruselles). — Schuschnigg està veritablement a favor dels Habsburg, més aviat que de l'Anschluss del Reich? Heus ací una qüestió sobre la qual no es té cap certesa. Per consegüent un joc combinat entre Berlín i Viena tendint a traïr els Habsburg i a nenganyar Mussolini no pot ésser exclòs de les hipòtesis possibles.

El que és cert és que els interessos del nazisme alemany i del feixisme italià se separen precisament en la qüestió d'Àustria i de la restauració habsburguesa. Hitler somnia el dia que farà la seva entrada solemnia a Viena, esdevinguda una de les capitals de la Gran Alemanya totalitària. Mussolini, al contrari, no hi ha cosa que temi més que aquesta eventualitat, ja que la seva realització posaria fi, no solament a tots els projectes d'expansió italiana vers l'Est, sinó que exposaria Itàlia a la pressió permanent d'una Alemanya engrandida en direcció a la Mediterrània.

En aquestes condicions és molt natural que la Itàlia feixista hagi volgut sempre mostrar-se com una protectora de l'Àustria independent, és a dir: independent del Reich, però recolzant-se damunt Roma. Com alguns que han volgut veure — nosaltres creiem que equivocadament — en la restauració de la dinastia dels Habsburg, la garantia més segura d'Àustria. Mussolini, naturalment, ha encoratjat el moviment legitimista i ha sostingut moltes vegades el punt de vista del govern de Viena, segons el qual la restauració és una qüestió que afecta solament els mateixos austríacs.

LE TEMPS. — Del seu corresponçal a Roma: «...Alguns diaris han expressat l'opinió que França té tendència a considerar favorablement la situació dels Habsburg, amb l'esperança que aquesta darrera esdevingui una poma de discòrdia entre Roma i Berlín i perjudiqui finalment l'entesa italo-alemanya respecte a Espanya... Es convenient, de totes maneres, remarcar que segons el rumor que corre als medis polítics, Itàlia romandrà neutral en allò que respecta al moviment legitimista austríac. No tindria, doncs, res a oposar a la posició del canceller Schuschnigg. El fet és que, en aquests moments, l'opinió més estesa als medis italians és que la independència d'Àustria quedaria més sòlidament establerta després de la restauració dels Habsburg que no ho està actualment...»

AGENCIA HAVAS, del seu corresponçal a Viena: «No és després de vuit dies d'un discurs proclamant que la restauració neix exclusivament de la voluntat del poble austríac, que el can-

celler Schuschnigg parlarà diferentment al baró von Neurath. Per altra part, tampoc mai el canceller no deixarà imposar-se o suggerir una limitació qualsevol de la propaganda legitimista. Sobre aquest punt estan d'acord a Viena. Una immisció alemanya d'aquesta classe en els afers interiors d'Àustria produiria també a Roma la impressió més desfavorable.»

L'INTRANSIGENT, del seu corresponçal a Roma:

«...Actualment ja no es té a Roma i a Berlín la mateixa manera de considerar l'eventualitat de la restauració. Mentre que a Alemanya es roman profundament contrari a aquest fet, a Roma, després del recent discurs del canceller Schuschnigg, es deixa desenrotllar, sense oposar-s'hi, allò que es considera una «fase de resolució»; es pensa que entre dos mals cal escollir el més petit i que l'adveniment d'un príncep al tron vacant és preferible a l'Anschluss, sigui quina sigui la forma en què hagi de produir-se. El govern italià deixa decidir a Àustria aquesta qüestió interior, és a dir, no vol contradir de cap de les maneres les miras monàrquiques de Schuschnigg, sense ignorar, però, que Hitler no pensa de la mateixa manera. L'eix Roma-Berlín és molt menys sòlid en aquest terreny que en el d'Espanya...»

El revers

Nota oficial, Roma, 25 de febrer: «Cal desmentir la notícia de l'imminent viatge del canceller austríac, Schuschnigg.»

Nota oficial, Roma, 26 de febrer: «En determinats medis estrangers es continua parlant de la restauració habsburguesa a Àustria. En el que a això fa referència, el pensament d'Itàlia és molt clar i precís: Itàlia considera el problema de la restauració a Àustria com inoportú i perillós. Inoportú, perquè ningú, ni a Àustria ni a cap altre lloc, se sent avui la necessitat d'un canvi del règim polític austríac actual que ha meregut aprovacions decisives i que s'ha arelat profundament en la consciència nacional d'Àustria. Perillós, perquè el sol fet de presentar aquest problema podria provocar noves causes de perturbació en la mateixa cohesió de la nació austríaca. Itàlia no ha parlat mai del problema, ni en els seus aspectes doctrinaris. Seria desitjable que aquest mateix silenci fos observat per totes les altres parts responsables.»



ITALIA: L'única solució és ésser fort

IL CORRIERE DELLA SERA. — Les deliberacions del Gran Consell Feixista contribueixen a reafirmar algunes concepcions errònies que s'havien manifestat. És probable que ningú no dirigeixi els seus armaments contra Itàlia d'una manera particular. Itàlia tampoc no apunta ningú, però el malestar en què es troba Europa i el món és tan gran que l'única solució és ésser fort. Aquest malestar té causes diverses: hi ha un conflicte d'ideologies. El que passa a Espanya, acaba dient, i encara més la guerra d'ideses desencadenada al marge dels afers d'Espanya, tenen per conseqüència un alçament de les passions i dels interessos que dona una perspectiva dels perills als quals s'exposaria Itàlia si no posseís un armament material tan potent com la seva força espiritual.

guerra mundial i que volien conservar-lo sota la capa del pacifisme. Itàlia seguirà el seu camí — diu —; les armes no li fan nosa. No posseïx l'or de determinades nacions, però pot comptar amb els recursos del seu talent, de la seva voluntat i amb la força dels seus fills.

IL GIORNALE D'ITALIA. — Responent aquest diari als comentaris de la premsa francesa i anglesa, suscitats per les decisions del Gran Consell feixista en allò que fa referència als armaments i a la política estrangera, diu així: «Es voldria a França clavar Itàlia eternalment i exclusiva al Brenner, com un guardià ocupat únicament d'un sol punt d'Europa. S'oblida que Itàlia té un imperi i interessos europeus i imperials i que assigna a la seva política línies més amples i més consistents. L'eix Roma-Berlín surt, doncs, de la polèmica clarificadora d'aquests últims dies, més franc i més sòlid. Assenyalem el fet — continua dient — perquè tots els interessats el tinguin en compte i s'abstinguin, si és possible, de portar a terme temptatives insidioses que es revelen, com els fets ho demostren, inoperants i perjudicials per a la pau.»

«Si França s'arma contra Itàlia més del que és necessari, Itàlia farà el mateix envers aquell país. La reacció de l'armament italià revela, abans que tot, en els medis polítics que en parlen, l'abgència de voluntat de col·laboració amb Itàlia. En prenem nota per a orientacions útils. La veritat és que Itàlia no s'arma contra cap país, gran o petit; s'arma per tal de no ésser sorpresa pels esdeveniments; s'arma per a mantenir la nació al lloc imperial que li pertoca en el món.»

STAMPA. — Diu, parlant de les decisions del Gran Consell en el que respecta als armaments: «Els altres països mobilitzen els seus milions, nosaltres mobilitzem totes les nostres vides i totes les nostres energies. Ja veurem qui arribarà més lluny.»

IL POPOLO D'ITALIA. — La carrera d'armaments ha fet caure la màscara dels Estats occidentals que s'havien assegurat la part més gran del botí de la

FRANÇA: Això és la mobilització de la nació italiana

LE POPULAIRE. — «Des de ja molts anys Itàlia marxa, a un ritme cada vegada més ràpid, a la militarització integral del país.» Afegeix que en realitat el món assisteix una vegada més a la comèdia dels imperialismes que, sota la màscara de la lluita contra el bolxevisme, volen portar a fi les seves ambicions. Finalment remarca el cronista que el Gran Consell Feixista parla de la gran potència que pot ésser el poble espanyol, i, després, de la seva justícia social, la qual cosa en realitat significa que no és per atzar que es parla primer de la força abans que de la justícia.

L'INFORMATION. — Les decisions del Gran Consell Feixista equivalen a la mobilització de la nació italiana i es demana per què, després de la ruda campanya d'Etíopia, s'imposa a Itàlia aquesta nova tensió. I el Consell Feixista respon: Perquè els pobles menys dotats

han d'estar en estat de resistir una agressió eventual dels països rics en diner i que posseïxen recursos naturals. Creu aquest diari que un dels motius que han provocat aquesta irritació impetuosa que manifesta avui la política italiana ha estat la decepció soferta per Itàlia en-

TALLER DE FOTOGRAVAT COLLECTIVITZAT
ANTONI MARTÍ
AVINYÓ, 19, PRAL TELÈF. 17047

CAMISERIA
FITO
BARCELONA

CAMISER ESPECIALISTA
EXIT EN LA MIDA
JAUME I, 41
Telèfon 41655

MIRANT A FORA

La vida de L. C. Prestes Espitllera Dificultats interiors al III Reich es troba en perill

Per EARL BROWDER

Quan el president Roosevelt, el passat novembre, embarcà per al seu viatge cap a la Conferència de la Pau interamericana, la primera terra que trepitjà a Sud-Amèrica pertanyia al Brasil.

El president Roosevelt quedà estranyat davant la bellesa i extensió d'aquell gran país. Aquí hi ha una



nació que és la quarta en dimensió de les nacions del món, una nació que és una mica més gran que els Estats Units, una nació que per la riquesa en minerals i per la fertilitat pot comparar-se a qualsevol altra.

I amb tot això, en aquesta terra, vasta i rica, de 47 milions d'habitants, persisteix la misèria, el sofriment i l'opressió més espantosa. Fa poc, el seu ministre de Sanitat, Benizario Penna, digué: «Hi ha 30 milions d'éssers humans al Brasil, sense possessions terrenals, que es van morint de fam i de malaltia.»

La vida de Prestes en perill

No veié el president Roosevelt les presons del Brasil, plenes de milers de presos polítics. Però en una de les presons d'aquesta ciutat hi havia i hi ha el més cèlebre campió de la democràcia de tota l'Amèrica del Sud: Luis Carlos Prestes.

El nom de Prestes, a l'Amèrica hispana, és conegut i es reverencia com es feia en els dies de la independència dels Estats Units amb els noms de George Washington i Ethan Allen. La vida entera de Prestes ha estat dedicada a l'alliberament del seu poble de la dominació imperialista estrangera i de la tirania dels ultrareaccionaris. Prestes és un dels lluitadors més valents i heroics que es baten per la llibertat de l'opressió.

Ja el 1922, encara un jove oficial d'Enginyers, s'endinsà pel camí de la lluita a favor del seu poble. El seu propòsit era: «L'emancipació nacional del Brasil, la seva unificació nacional per fer possible el progrés, la prosperitat i la llibertat del seu poble.»

Avui, Luis Carlos Prestes, president de l'Aliança de la Liberación Nacional, està a punt d'ésser jutjat. La seva vida està en perill imminent.

L'Aliança de la Liberación Nacional és una organització d'àmplia base democràtica, la unificació de tots els sectors del poble brasileny, revolucionaris, demòcrates, antiimperialistes i antifeixistes. Es fundà a començaments del 1935, i representa milions de brasilers.

Pel camí del feixisme

El feixisme al Brasil tracta d'imposar-se al poble que es resisteix

a suportar per més temps la fam i l'opressió.

El Govern de Vargas declarà fora de llei l'Aliança de la Liberación Nacional, i suprimí totes les organitzacions que s'hi agrupaven.

Aquest gran pas en el camí que va al feixisme es donà el juliol del 1935. Però tal era la resolució del poble i a tal desesperació l'havien portat les persecucions continuades, que el Govern de Vargas no veié altra manera de continuar al Poder que provocant i aixafant de la manera més brutal una rebel·lió espontània del poble de la part nord-oest del Brasil, a la qual s'uniren algunes seccions de l'exèrcit de Rio de Janeiro, la capital del país. Contràriament a la Constitució, des de llavors existeix un estat, oficial i declarat, de guerra. Així s'han portat a cap milers de detencions.

Seguint els passos de Hitler

Des de llavors, la persecució s'ha convertit en un sistema, i ha adoptat el model de Hitler. S'han suprimit els drets democràtics i s'han posat en pràctica els procediments feixistes. Les detencions de senadors i diputats han obstruït el caràcter representatiu del Govern. La política antiobrera del Govern, en evidència des de feia molt de temps pels mètodes emprats contra les vagues, ha estat posada de relleu en clausurar les organitzacions obreres i en adoptar altres mesures semblants. S'aprovà un decret ordenant l'expulsió immediata dels treballadors acusats de tenir «idees radicals» de les Empreses o institucions públiques.

Els nazis cerquen concessions

Aquesta organització feixista ha iniciat, per un amic íntim de Mussolini, Matarazzo, propietari d'una gran sèrie de fàbriques a Sao Paulo, que està també íntimament unit al feixisme alemany. La cobdícia germana per colònies s'expressa clarament al Brasil. Les Empreses

(Passa a la pàgina 11)

LA INTERNACIONAL CAPITALISTA

S'ha sabut a Londres l'acabament de les negociacions entaulades entre els grans trustos de la Indústria Química Imperial Chemical (Anglaterra) i Du Pont (Estats Units), en viistes a la fusió de llurs organitzacions de fabricació i venda al Brasil. Es va a la constitució d'una companyia que estarà especialment encarregada d'agrupar els interessos de les dues firmes pel que es refereix a les importacions al Brasil.

LA CRISI I ELS ARMAMENTS

La qüestió de la penúria de minerals i dels semi-productes de ferro no és ara la primera vegada que es palesa.

Ha estat demostrat que una insuficiència general del mineral no és de temer en el món, però sí que per a certs països el proveïment de les fàbriques troba certes dificultats. Pel que es refereix al mineral és molt notable el cas d'Alemanya.

A Anglaterra s'accentua la penúria de l'acer. La producció és insuficient i els dipòsits són reduïts al mínim.

A Bèlgica s'assenyala el tancament dels laminadors de Jemmapes i el llicenciamant de personal d'altres empreses, mancades de matèries primes. L'activitat de la indústria de la construcció mecànica està amenaçada.

Els efectes del rearmament mundial es fan sentir...

PER A FER ENRABIAR ANGLATERRA



Tantmateix, hauríem de canviar la lloba romana, massa terrestre, per un llop marí.

FRANÇA IMPORTA MANGANES

Les importacions de minerals de manganès a França s'han elevat a 402.000 tones l'any darrer, amb un augment sobre l'any precedent (72.000 tones). Les colònies franceses han donat al voltant de 200.000 tones; els grans proveïdors han estat la U. R. S. S. (156.000 tones); les Índies angleses (140.000 tones); i el Brasil (48.000 tones). També això és un altre símptoma del perill que ens amenaça... i no per culpa de les democràcies, precisament.

Pravda, de Moscou, ha publicat recentment el següent article:

«Augmenten els fets que demostren el creixement de les dificultats interiors al III Reich.

«Hitler ha assegurat el dret al treball — criden a cada pas els fulls i cartells feixistes. Però la dura i desoladora realitat alemanya es trasllueix a les estadístiques oficials sobre l'atur forçós, que augmenta cada vegada més, i assolí el mes de gener el nombre de 1.853 parats. No valen ni les ocurrencies feixistes ni posar-se amb els «marxistes» per canviar el fet que segons dades oficials, prop de 700.000 parats estan avui mancats de tot ajut i obligats a passar fam i fred.

La realitat es riu a cada pas de les proclames fetes a crits del govern de Hitler. Tots els articles que han estat publicats a la premsa feixista, parlant que l'any 1936 s'han construït alguns milers de pisos més que en 1935! I ara es dedueix d'unes dades més detallades (publicades a la revista *Wirtschaf und Statistik*) que de cambres de dues habitacions, que són les que pot habitar un obrer, no se n'han edificat a les grans i mitjanes ciutats alemanyes més que 15.000. Mentre, segons els més modestos càlculs de la premsa feixista, farien falta almenys més d'un milió de pisos barats, per a socórrer la gran necessitat de vivendes. Fa poc que el *Nationalzeitung* d'Essen escrivia que el preu de lloguer d'un pis d'una o dues habitacions és de 70 a 100 marcs al mes.

Els mateixos desacords entre els discursos festius i la realitat gris es veu també en el terreny del camp, i en el problema del proveïment. Les estadístiques ensenyen la baixa de les reserves de gra dues o tres vegades durant l'any 1936.

L'exposició anual de productes agrícoles («setmana verda») que es clausurà fa poc, demostra clarament el grau en què creixen les necessitats de proveïment a l'Alemanya feixista.

L'exposició estava sota la consigna de «la lluita» contra l'excés en l'alimentació. Al prospecte oficial de l'exposició, els seus organitzadors deien: «Nosaltres a Alemanya mengem en una mitjana més greixos dels que realment ens són necessaris. La despesa de greixos es podria suprimir en gairebé un 25 %. Igual passa amb la despesa de la carn. A l'exposició veiem que els nostres avantpassats menjaven menys carn i eren sans... La mestressa de casa

pot estalviar a la cuina un ou, i això en l'alimentació queda completament desapercebut...»

«La lluita contra l'excés en l'alimentació ha de suposar un estalvi de gairebé mil milions de marcs. Adhuc especials explicacions hom s'adona que aquesta consigna significa per als treballadors alemanys un programa de fam col·lectiva organitzada.



(Hitler, per Cabrol)

Es completament explicable que com a conseqüència de la mala situació dels treballadors l'any 1936 ha baixat la natalitat i ha crescut la mortalitat. No és estrany tampoc que l'estat físic de la joventut, que criden a files, sigui satisfactori. Segons notícies donades per les comissions mèdiques de reconeixement, l'any 1936, solament el 75 % dels cridats han resultat útils, de primer i segon grau. I el segon grau enclou aquí grans manques de vista, estrets de pit, etc. El 13,61 % de tots els cridats pateixen debilitat general de l'organisme; un 9 % pateix malalties cròniques intestinals; un 8,9 % malalties del cor, etc.

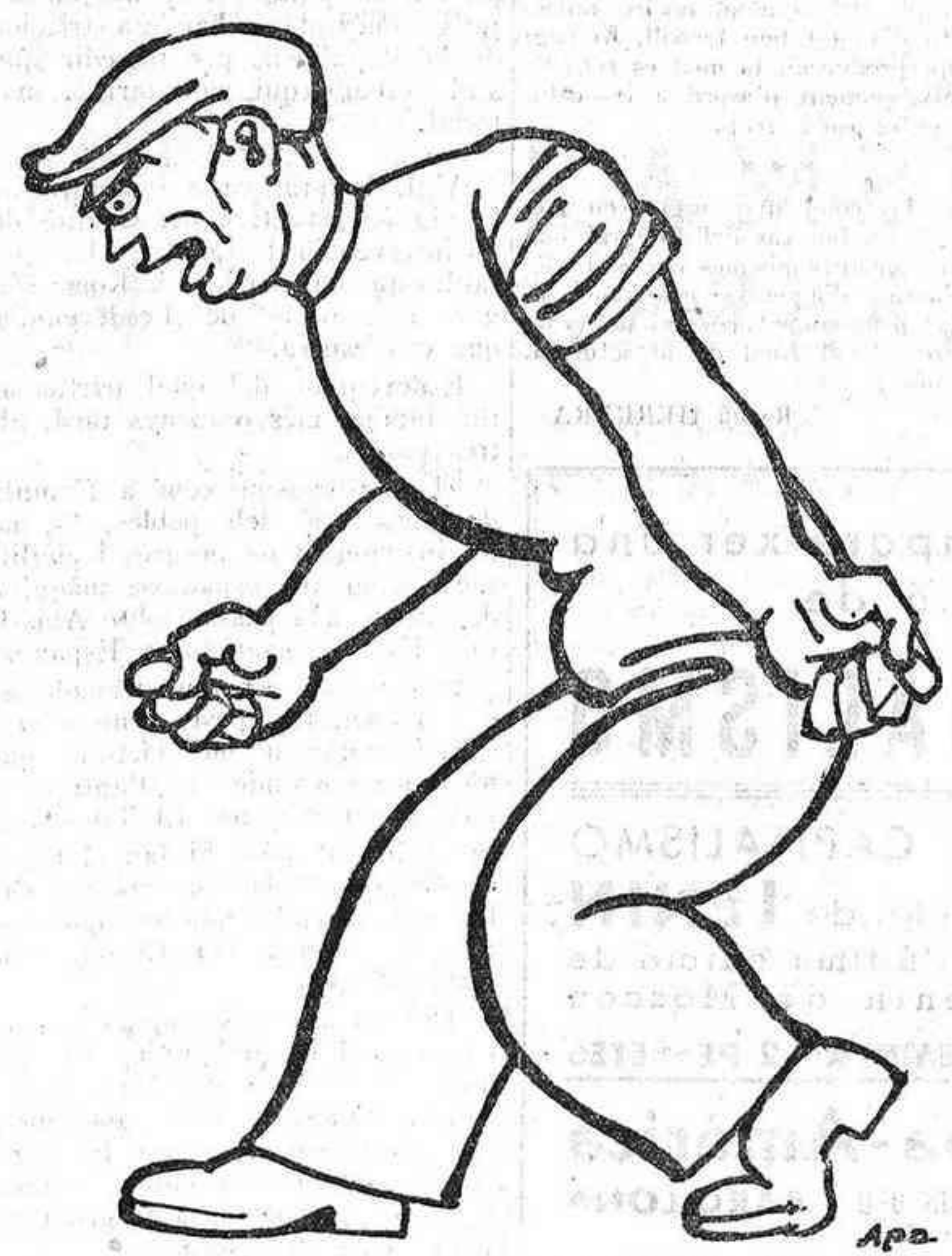
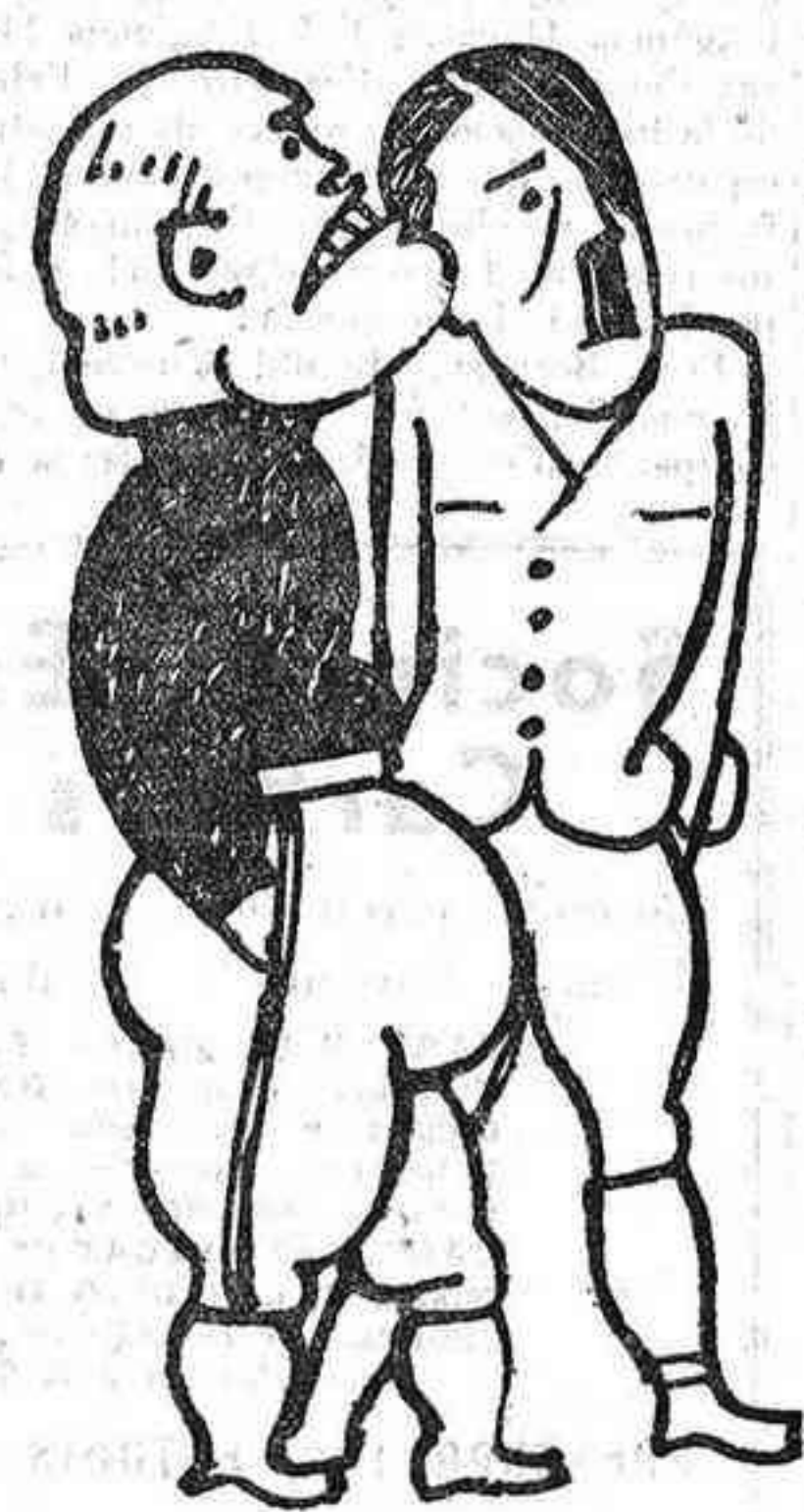
No és estrany que la revista feixista d'economia *Der deutsche Volkswirt*, enfrontant l'enorme augment d'ingressos dels burgesos amb «l'augment» nominal de la tarifa del jornal dels obrers que en quatre anys ha suposat 0,01 %, tregui la conclusió que en això hi ha un enorme perill social.

«Segons dades dels balanços de societats anònimes, intencionadament subratllades, els ingressos nets de l'any 1936 en la indústria han crescut dos mil milions i mig de marcs. El periòdic *Angriff* opina que els capitalistes alemanys han rebaixat llurs ingressos en els comptes almenys 900 milions de marcs. *Angriff* es veu obligat a tranquil·litzar els seus lectors en un article oficial, dient que el govern de Hitler sabrà treure «el greixet acumulat» i que aquest «greixet» servirà per a tirar-hi mà en els temps difícils que van a venir.

«Més clarament es veu la situació al país a través de la premsa feixista, que es veu obligada a escriure cada vegada amb més insistència contra les murmuracions interiors i sabotejadores. El periòdic feixista obrer *Ruhrarbeiter* escriu el següent referint-se a aquests murmurants:

«No sempre apareixen amb grans discursos. Actuen en silenci. Se'ls pot trobar als pobles i a les ciutats petites. Adhuc organitzen reunions, trameten agents i reparteixen fulls i fascicles.»

«Qui són aquests misteriosos i perillosos murmuradors i «sabotejadors»? *Ruhrarbeiter* prefereix no donar-ne els noms.»



—Aneu amb molt de compte, que encara sóc viu!

GUTENBERG, S. A.
 Fàbrica de maquinària per a les Arts Gràfiques
 Nàpols, 215 - Telèfon 55723
BARCELONA

FITO
 CAMISER ESPECIALISTA
 EXIT EN LA MIDA
 JAUME I, 11
 Telèfon 11655

MIRADOR DE LA GUERRA

UN PALAU CONVERTIT EN TALLER-TREBALL STAJANOVISTA

Els grans salons del que un dia fou palau de tirans, s'han convertit en amples tallers, on es confeccionen tota mena de peces per als heroics combatents.

El Radi Chamebrí del Partit Comunista va veure la imperiosa necessitat de crear aquests tallers amb dones antifeixistes de la barriada, per la qual cosa avui milers de mans femenines, maternals, treballen intensament per la guerra.

Una gran activitat es nota a les diferents seccions amb què compta aquest taller de guerra. El rodar de les màquines de cosir i el xerriejar de les tisores de les talladores posen una nota cantarina, optimista, de vida, en aquells salons llargs, ornats de quadres de gent severa, greu, autoritària...

Som rebuts pels responsables d'aquest taller, antics militants del Partit, els quals reflexivament van contestant les nostres preguntes:

—Quantes companyes treballen actualment?

—En nombre de cent i augmenten a mesura que la Junta de Compres ens subministra gèneres per a llur confecció. Feu constar que fins fa dos mesos treballaven 140 companyes, degut al fet que el material era superior, i que hi havia una secció de llana, i que en acabar-se aquesta hi haguéu necessitat de restringir el personal.

—Teniu constituït un menjador col·lectiu?

—Fins ara no hem pogut portar-lo a terme — encara que sempre fou el nostre propòsit — degut als molts obstacles amb què hem ensopegat per a això. Però, no obstant, a tal nombre de companyes els lliurem els queviures en parts fraccionàries per tal que els cogaïn en llurs cases respectives. Avui podem dir que han desaparegut tots els inconvenients que trobarem al principi, pel qual motiu des del proper dilluns, malgrat que moltes de les companyes viuen a Vallecás i altres punts distants, aniran a menjar als menjadors que el nostre sector obrirà a Claudio Coello, 100, per a tots aquells antifeixistes que acreditin prestar serveis de guerra.

—Sent alguna la necessitat d'evacuació?

—Sí; en principi foren moltes les companyes que davant la campanya d'agitació del nostre Partit al voltant d'aquest problema, sortiren de Madrid; això portà com a conseqüència que haguéssim de reforçar els llocs amb altres companyes. Vull fer destacar que totes les companyes d'aquest taller, en llur majoria militants del nostre Partit, compliren amb llur deure, fent que llurs familiars sortissin de Madrid.

—Estan preparades per a suplir l'home en les seves tasques en cas d'una mobilització general?

—Es una preocupació nostra no solament que produeixin per a la guerra, sinó que adquireixin també una educació política que els permeti veure amb claredat quina és la situació i com han de treballar elles. Producte d'això, tenim ja constituïdes les brigades de xoc on es veu l'exemple d'aquelles companyes que millor comprenen la situació i que no es fixen en el nombre d'hores que treballen i sí solament en les peces que fan, puix que saben, ja que així ens ho manifesten sempre, que com més facin millor, estaran els nos-

tres germans que, a les trinxeres, amb els fusells a la mà, defensen, com nosaltres, la causa de la democràcia i de la llibertat. També gairebé totes les companyes del taller saben el maneig de les armes, per la raó que són elles mateixes les que ho han sollicitat, i nosaltres, molt gustosos, hi hem accedit.

—Com desenrotllen la labor aquestes camarades?

—Al principi, quan no teníem mitjans econòmics per a poder-les pagar, perquè el nostre taller no havia estat



Una camarada de la secció de sastreria

reconegut per la guerra, les gratificacions que se'ls donava es feien d'una manera equitativa, però en ésser reconegut ja el nostre taller, el seu desenrotllament i acoblament és magnífic. Constituïdes en tres seccions, tenen assignada una tasca mínima, i hem de dir amb orgull que no hi ha ni un sol grup que no passi de la tasca marcada. Puix que és clar que tots posen el major interès per a donar el major rendiment; del contrari es veuen en el quadro de la pissarra negra, que és per a elles la major preocupació. A més, «quan algun» d'aquests quadres subestima el treball, no solament apareix a la pissarra, sinó també en un magnífic periòdic mural en el qual és obligació que hi escriguin totes; de seguida es veuen les crítiques — està clar que constructives —, i examinen per què han aparegut a la pissarra, i això a les companyes els arriba a l'amor propi, i fa que al nostre taller, producte d'aquest bon treball, hi hagi una superproducció, la qual és repartida equitativament d'acord a les categories entre cada grup.

Totes les companyes segueixen treballant, i no fan cas del fotògraf que tira unes quantes plaques per al periòdic. L'afany d'aquestes camarades és treballar intensament per tal de veure quina secció, al final de la setmana, lliura més peces.

RAMIR HERRERA

EL GRAN CONSELL FEIXISTA

La reunió del Gran Consell Feixista italià i la seva declaració subsegüent, han monopolitzat aquests dies l'actualitat internacional, i fins i tot la premsa feixistoide d'Anglaterra i de França, reconeix que allò dit per l'organisme polític en qüestió, no pot ésser més lamentable per a la causa de la pau i de la fraternitat dels pobles.

Itàlia, segons han declarat, amb permís de Mussolini, naturalment, els més conspicus homes del feixisme, va a continuar fabricant canons, avions, tancs i vaixells de guerra, instruint soldats, i convertir-se en un immens campament. Només pensarà en empreses bèl·liques. Unicament emprarà les seves energies industrials a armar-se fins a les dents. Que així es va a la ruïna? No importa. El feixisme té per lema una frase de Mussolini, aquesta: «Vivim perillosament».

La Itàlia del *duce*, realitzant la idea de Mamelli, s'ha posat al cap l'elm d'Escipió. Però no vol estar sola, i s'ha unit a Alemanya, la seva antiga enemiga. Els italians que moriren a l'Argona, amb un fill de Garibaldi i a Champanya, amb Mario Pittaluga i els que fugiren a Caporetto, en veure com baixaven els Alps Julis les divisions teutones de von Below, no sospitaven aquest desenllaç...

Els dos feixismes centroeuropeus s'han convertit en enemics mortals de les mares. Hitler i Mussolini preparen fredament la nova i espantable carnisseria mundial. El segon tingué ja la seva primera presa la infel·lix Abissínia. El primer fixa amenaçadors els ulls a Txecoslovàquia, on compta amb un traïdor que es diu Heinlein. Però ambdós han volgut segellar la seva unió, repartint-se el botí d'un altre país, Espanya.

I, malgrat tot, Hitler i Mussolini van a encarregar-se de vigilar les nostres costes mediterrànies...

Preparació moral per a empresa tan greu? La declaració del Gran Consell Feixista que proclama la seva solidaritat amb el govern nacionalista de Burgos.

clara i concreta de parcialitat irri- Després d'aquesta manifestació clara i concreta de parcialitat irri- tant i monstruosa, els vaixells italians, en unió dels alemanys, vindran a les platges hispanes on segueix onejant la bandera tricolor de la República, per impedir que s'hi desembarqui voluntaris i material.

Així, lectors, va a inaugurar-se la vigilància activa del Comitè de no intervenció de Londres. Les paraules que ens arriben de Roma són una anticipació de l'esdevenir que ens espera.

Esdevenidor del qual participaran també, més o menys tard, altres països.

El totalitarisme com a fórmula de governació dels pobles, és, no un instrument de progrés i civilització, sinó una espantosa màquina de guerra. Ha passat sobre Abissínia. Està passant sobre Espanya. Altres pobles esperen, tremolosos, el seu torn. La «pesta bruna» causarà infinitament més víctimes que totes les epidèmies de l'antiguitat i de l'edat mitjana. El Tíber i el Spreerius maleïts, hi fan el paper de Ganges. Dels seus marges s'elevan els terribles miasmes que després s'escampen per Europa i la resta del món.

Aquests miasmes vingueren a les voreres del Guadalquivir, del Xúquer, de l'Ebre i del Manzanares. Vegeu, amics, les seves conseqüències... Dotzenes de milers de morts. Nombrosos orfes i vídues. Ruïnes infinites. La immensa tragèdia espanyola és obra seva...

CRONIQUE DE PARIS

Posicions privades i col·lectives davant la causa del poble espanyol

Es innegable. El veritable, l'incondicional amic de l'Espanya republicana és, a França, el Partit Comunista. No parlo d'individualitats. Parlo — ho he dit — de Partits, d'organitzacions, d'entitats polítiques. Referent a individualitats no és possible la referència. En trobareu moltes, innombrables, de tots els partits d'esquerra, fervorosament preocupades per la nostra sort. En privat, un socialista, un radical-socialista us diran que, en efecte, la política governamental respecte a Espanya, és fluixa i indecisa. Els sentireu indignar-se contra el cinisme feixista. I àdhuc repetir incansablement «*qu'il faut bien en finir*». Parlen amb tota lleialtat. No hi ha dubte que la veritat de llurs ànimes brolla al seu llavi.

Però arriben després les assemblees de partit i el to, l'accent resolt i tallant, en privat, de llurs individus, es dissol en un ambient de circumspècció i tibiïtat. Ja conceixerà el lector l'orde del dia aprovat el diumenge dia 14 en el Consell Nacional del Partit Socialista, celebrat a Montrouge. No és poc. Demana al Govern que si en el més breu termini possible no aconsegueix posar en pràctica un sistema de control efectiu de les costes peninsulars, consideri la recuperació de la seva llibertat d'acció. No és poc tenir en compte l'ambient polític francès. No és res, no obstant, tenint en compte el veritable sentir individual de la immensa majoria del partit socialista.

Contrasta evidentment amb aquesta contradicció entre l'individu i la col·lectivitat a la qual pertany, l'harmonia absoluta en el si dels comunistes, entre l'actitud personal de cada un i l'actitud de la massa. He assistit a l'acte celebrat pels comunistes al Velòdrom d'Hivern. Un dels temes a tractar era el problema espanyol. La immensa multitud, sentint a Thorez el seu relat del que havia vist a Espanya, bruelava unes vegades d'indignació i d'altres d'entusiasme. Allí no hi havia antinomia entre el sentir personal i el sentir col·lectiu. Allí la multitud clamava per Espanya... i per la seguretat de França, puix que, com se sap, el més pregon sentiment patriòtic s'expressa avui pels llavis dels més ardits internacionalistes.

Però encara la paradoxa entre l'actitud individual i la del partit d'exemple, amb multiplicitat de matisos, a altres camps de determinació més difícil. Vull dir, per exemple, que no és rar trobar un radical-socialista i àdhuc un republicà moderat més resoltament amic de l'Espanya republicana que qualsevol militant de partits avançats.

Tenim el cas de Bergery, director de *La Flèche*. Amb quin ímpetu, amb quina energia s'ha revoltat contra la informació tendenciosa, segons la qual els diputats radical-socialistes que anaren a Barcelona solament hi trobaren una situació deplorable! Els seus companys d'excursió, indubtablement, també s'apressaren a desmentir, amb una única excepció, la notícia mal intencionada que publicava *Le Temps* i que divulgà l'Agència Havas... I és l'Agència Havas l'encarregada d'assortir la Fàbrica de la informació estrangera als periòdics espanyols i de divulgar pel món la informació verídica sobre l'Espanya que interessa al Govern republicà! Estupend servei el que ens fa!

Però Bergery, diputat i periodista, ha anat bastant més enllà que els seus companys d'excursió, en la defensa de

Catalunya, encara que sigui de lamentar el seu pregon error en l'apreciació del joc dels partits catalans.

Un altre cas de fervor incondicional per la nostra causa: el de M. Patenôtre, propietari de «*Le Petit Journal*». És més que possible que molts periòdics d'esquerra no serveixin els interessos de l'Espanya republicana amb l'entusiasme i l'eficàcia del diari de M. Patenôtre. Les seves campanyes a favor nostre li han costat no pocs sacrificis. Un dia Dalty, representant de la Generalitat en la Delegació a París de la Comissaria de Propaganda de Catalunya, que davant la posició de «*Le Petit Journal*» respecte a la guerra civil espanyola, els grans magatzems de París li han retirat la publicitat per valor de més de 750.000 francs. M. Patenôtre no s'ha immutat. Es a dir, s'ha immutat per a, mogut per la indignació davant la ferotge represàlia, intensificar el to de defensa de l'Espanya antifeixista.

Un altra dada eloqüent: durant els primers mesos de la nostra guerra, «*Le Petit Journal*» vacillava visiblement quant a la seva adhesió a la nostra causa. Els articles del seu enviat especial, decididament al nostre costat, es publicaven en pàgines d'importància molt secundària. La culpa no era de la propietat del periòdic, sinó del seu director. M. Patenôtre obrí energicament. Un nou director serveix avui amb el major entusiasme i amb el màxim desinterès la causa antifeixista del poble espanyol.

Encara cueja la polèmica entre «*L'Humanité*» i «*Paris-Soir*» sobre les mutilacions i arranaments que feia aquest periòdic dels articles, enviats des d'Espanya, del pobre Louis Delaprée. «*Paris-Soir*» és el més enfadat. Es comprèn, perquè la seva gran preocupació és la d'aparèixer com el periòdic més independent, més imparcial de França. La qual cosa, és clar, el converteix en el més perillós. Molts francesos estan convençuts que «*Paris-Soir*», en efecte, està per damunt de «totes les melées» possibles. «*Qu'en ho diu Paris-Soir...*» — pensen. Aquesta és precisament l'eficàcia que es busca. Les dretes franceses, per això, no tenen un periòdic que serveixi millor llurs interessos. És el gran truc d'ésser reaccionari «sans en avoir l'air».

Una pèrdua considerable experimenta ara «*Paris-Soir*»: la d'Elie Richard, que era el seu redactor-cap, i que passa a ésser cap del nou diari de la nit «*Ce-Soir*», l'aparició del qual s'anuncia per a dintre d'aquest mes. «*Ce-Soir*» es proclama independent; però, segons les meves notícies, estarà molt més a prop de les esquerres que de les dretes i àdhuc que del centre.

Almenys, Elie Richard és «front popular». Molt el coneixen i l'estimen no pocs periodistes espanyols als quals «la prudència de la carn» els aconsellà sortir precipitadament d'Espanya. Richard, que domina l'espanyol, els tradueix llurs articles i a alguns, com a Chaves Nogales, àdhuc llurs novel·les curtes. Després, el mateix Richard s'encarregava de col·locar aquests treballs.

Si l'home continua éssent el mateix en el seu nou lloc, és més que probable que «*Ce-Soir*», a mans d'Elie Richard, sigui un eficaç amic de la causa de la legalitat espanyola.

París, març del 1937.
FERRAN DE LA MILLA

Acaba d'aparèixer una nova edició de

EL IMPERIALISMO

ETAPA SUPERIOR DEL CAPITALISMO

Obra fonamental de LENIN
Traduïda de l'última edició de l'Institut Lenin de Moscou

PREU DE L'EXEMPLAR 2 PESSETES

Edicions Europa-Amèrica

APARTAT DE CORREUS 890 - BARCELONA

Societat Espanyola de Carbur Metàlics

Correus: Apartat 190 BARCELONA Telèfon 73013
Telegr. "Carbur" Mallorca, 232

CARBUR DE CALCI: Fàbriques a Berga (Barcelona) i Corubián (Corunya). OXIGEN 99 % DE PURES: Fàbriques a Barcelona, València i Còrdova. ACETILE DISSOLT: Fàbriques a Barcelona, Madrid, Palència i Còrdova. FERRO MANDANES I FERRO SILICI. SO-CARRIMAT I SECAT de fils i peces de seda, cotó i altres teixits. CALEFACCIO INDUSTRIAL de laboratoris i domèstica. GENERADORS, BUFADORS, MANOMETRES, material per a la SOLDADURA AUTOGENA

PRESSUPOSISOS, ESTUDIS, CONSULTES I ASSAIGS GRATIS

LES LLETRES

MUSICA I POESIA AFRO-CUBANA

Amb anterioritat a la incorporació de l'art negre a la cultura artística de Cuba, no existia allò que pròpiament podria anomenar-se música o poesia cubana. La primera era una influència més o menys desfigurada dels tipus melòdics italians; l'última, conseqüència d'importades lectures franceses. Existia ja, d'una manera natural, l'expressió artística de la raça de color, però era considerada com un element vulgar, netament folkloric i simplement decoratiu. Subsistien encara certs conceptes artístics que impedièren la completa neutralització de la música negra, així com la seva incorporació a la cultura melòdica del país. Els compositors procuraven eludir tot allò que pogués contenir motius negroides, adés considerats com a manifestacions socials.

Tot allò que avui dia està catalogat com a art negre, llavors era considerat com un expansionament del poble incult i ignorant, una vulgaritat indiscutible. Es cultivava una espècie de música blanca, o per dir-ho millor, de «cubanisme blanc»: «La guaracha», «El zapateado», «El punto criollo», «El bolero» i «Las guajiras». Aquestes últimes eren, potser, el més genuïnament cubà — d'un significat semblant a les cobles rurals d'Espanya — i potser l'únic que romanien al marge d'influències alienes i de sentiments estranys. Més que no pas la pròpia música, fou el ball allò que primerament inicià la revelació negra. Els balls criolls tradicionals esborrejaren amb passos de rumba i iniciaren una nova etapa, menys sorollosa, val a dir-ho, però que no passa per això desaparebuda. Aquests motius de procedència africana incorporats a l'art de l'illa, somogueren l'ànim de moltes figures intel·lectuals que, lligades encara als conceptes existents en els primers anys de la república, auguraven els més francs desvaris i decadències al futur artístic de Cuba. Tot fou endebades, però. El cant, el ball i la música negra aviat envairen, fins a postergar-lo, tot el cubanisme blanc. I un altre miracle es realitzà encara: afaïonaren en formes tècniques, en harmòniques estructuracions, una música que pel seu origen i característiques generals, semblava rebel a tota depuració estètica. Hom comença amb l'«Obertura sobre temas cubanos», d'Amadeo Roldán, el valor de la qual rau potser més en la forma, precursora de la nova etapa musical, que no pas en el seu contingut; i hom continua amb una altra del mateix autor, on ja el ritme negre s'accentua notablement.

Comentant l'estrena de «Tres pequeños poemas», un crític deia: «El compositor, amb el seu ritme, ens mena a una festa nyanyiga. La multitud enardida, presa d'un estrany deliri, dansa entorn d'un fetitxe voltat d'ofrenes. La festa bat el seu ple. I el ritme aquireix, progressivament, una violència grandiosa, fins que, en arribar al paroxisme, tota la forma harmònica simula enderrocar-se.»

Després de «Tres pequeños poemas» exaltadors de les antigues cerimònies nyanyigues — actualment reduïdes a una clandestina i mínima expressió —, ve una obra més completa i inspirada: «La Rebambaramba», que evoca els carnavals comparses de les èpoques colonials, quan els esclaus, lliures només un dia a l'any, diluïen llurs penes en agitats i febrils cants.

Plenament aconseguida ja la construcció harmònica dels ritmes negres, les obres que han vingut després no han fet altra cosa que consolidar les anteriors i donar una naturalesa elevada al folklore i convertir-lo en l'art que amb justesa

s'anomena afro-cubà, ja que estrictament cubà no ho és. Com tampoc no ho fou el cubanisme blanc.

Personalitat que mereix destacar-se és la del compositor espanyol Pedro San Juan, mestre d'Amadeo Roldán i autor de dues obres d'autèntica factura negra i ensembles de gran cubanitat: «Babalmayé» i «Litúrgia negra». Pedro San Juan, desconegut al seu propi país, és una de les intel·lectualitats musicals de Cuba, el principal membre de l'Orquestra Filharmònica i la figura de més relleu entre els creadors de la melodia negra.

Superada la inquietud del modernisme, vers el qual convergiren els esforços dels poetes de fi de segle, la nova etapa iniciada després de la Gran Guerra forma un grup de poetes que, descenstrats i disconformes de llur pròpia obra i desitjosos — massa potser — de donar una nota exclusivament personal, es desentenen de les activitats literàries i encara que no abandonin del tot la poesia, aquesta roman sense revelar-se, inefecunda i indiferent a la clara llum de la crítica popular.

En iniciar-se l'avantguardisme, neix amb ell — o n'és una conseqüència immediata — la poesia negra, encara que molts opinin que tingué un naixement individual, completament al marge d'aquell moviment poètic, avui francament en decadència. A Cuba, abans d'aquesta revolució de la retòrica i de la mètrica tradicional, no existia el que actualment es coneix com a poesia negra i com a poesia social. Totes dues són un producte de l'avantguardisme.

Tant l'estil avantguardista, com el modernista, no és una escola ni un sistema. És, senzillament, un fet literari que tingué la seva època d'esplendor. Ahir fou el romanticisme, el parnàs, el simbolisme; avui és l'avantguardisme. Formes noves, expressions originals forjades per poetes enemics de motlles retòrics, precursors manifestacions d'un futur estil de què, en el modernisme, Rubén Darío fou la màxima expressió.

A Cuba especialment, l'avantguardisme no pogué concretar-se en un sistema. Li manca la integritat ideal, la unanimitat perfecta, l'accent seré que forma tot nou estil poètic. De totes maneres, té una gran valor per a les lletres cubanes, perquè creà la poesia negra, l'etapa inicial de la qual comença poc després del moviment postmodernista. Poesia negra! Impuls i inquietud creadors que brollen de la pròpia entranya de l'obscura massa anònima que somiant i sofrint ha sabut donar una realitat artística al seu dolor, a la seva tradició, a la seva aspiració social. La poesia negra, cos i ànima d'una raça, doll ardent d'uns sentiments verges, és potser la més completa realització, la més pura essència de

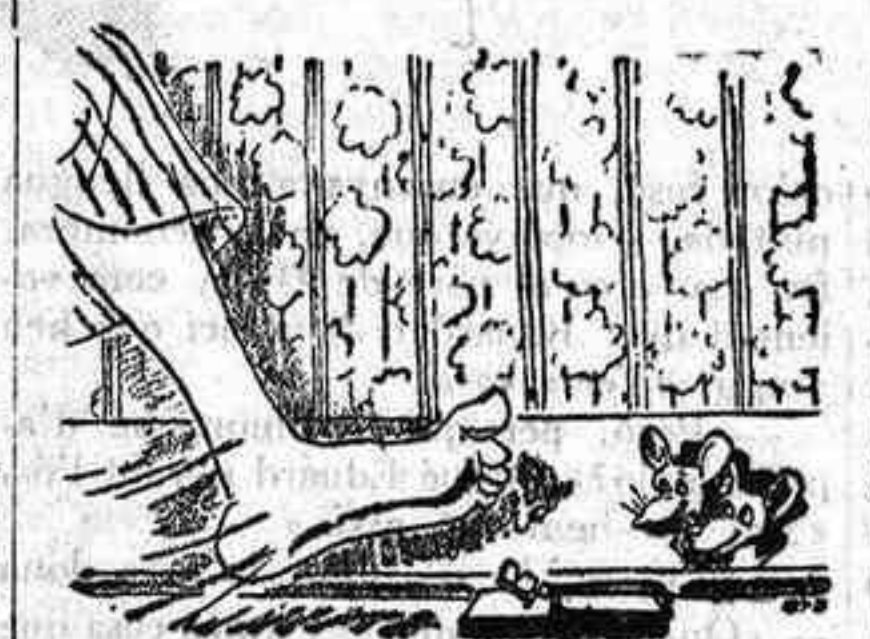
la inquietud revolucionària que estremeix el poble cubà i lluita per alliberar-se de les tiranies nacionals de la mateixa manera que ahir s'alliberà de les estrangeres. La poesia negra no ha assolit, potser, un alt grau de perfecció, però a través de les seves vacil·lacions es beslluma l'anhel de donar fruits nous, d'ésser, d'afirmar-se, en una paraula. És ella l'única que augura un bell futur a les lletres antillanes, ja que la literatura «blanca», conreada en jardins tancats, propis per a dilettants, no penetra en l'esperit del poble, d'on han extret llur essència els grans poetes popularistes.

El primer llibre de versos que dona certa importància a la poesia negra, fou el titulat «Motivos de Son», de Nicolás Guillén, el millor poeta negre — negre per la seva raça i per la seva poesia — de les Antilles. «Motivos de Son» és un llibre d'influències excessivament musicals, tant per la forma com pel verb. Els seus versos nàiexen i morien amb la música. Era folklore pur arrencat de la vida dels solars, eren francament sons que demanaven a crits unes maranges i la gràcia de rumba de les mulates.

El seu segon llibre «Sóngoro Cosongo», és ja depurada poesia negra. Hi ha els mateixos motius musicals de l'anterior, s'hi troben idèntiques sonoritats, però en els poemes de «Sóngoro Cosongo» hi estan sintetitzats. Des de l'aparició d'aquest llibre és quan realment pot afirmar-se que existeix a Cuba la poesia negra.

A «West Indies Ltd.», l'últim llibre de Guillén, el motiu social s'agermana estretament amb l'element negre. El poeta ja no és alegre i popular com en «Motivos de Son», ni ingenuament irònic com en «Sóngoro Cosongo»: s'ha tornat mordaç i llança directament les seves diatribes contra el blanc antillà, orgullós de son color, i contra el mulato que nega el seu origen negre. El poeta esguarda pessimista l'edevenedor d'Amèrica i els seus versos tenen una conclusió dura, freda i dolorosa, la conclusió revolucionària com a únic mitjà de salvació.

Altres poetes han seguit la ruta de Nicolás Guillén. Ben jovenívols, l'accent autènticament poètic és la d'un altre poeta: Emili Ballagas. És el més delicat i fi de tots els que coreen el motiu afro-cubà, així com Guillén és el més representatiu. Els cants criolls de Ballagas són tendres i suaus. El seu «Cuaderno de poesia negra» té els es-



Escena muda

A propòsit de la creació d'un Casal de Cultura

L'art i el traspàs d'una època

Fa uns quants anys, amb motiu d'organitzar-se la primera Fira del Dibuix a Barcelona, davant d'aquest mateix micròfon vaig dir que allò havia d'ésser l'inici d'una comunió entre l'art i el poble; i pregava que mai més no es trenqués.

Ara, en aquests moments que tot es remou i es transfigura amb el desig d'encaminar totes les voluntats al gran moviment d'alliberament, els que volem assonar les realitats amb la regada espiritual, sentim alegria dintre nostre en veure que pren forma concreta la idea de la creació d'una mena de Casal de la Cultura, on puguin aplegar-se, tots els valors espirituals que forcen aïlladament, amb tenacitat heroica i amb un fervor que ens ha omplert sempre d'admiració.

Quan l'arbre de la llibertat i de la vera civilització s'ha debatut amb les ventades de la negació, els Ateneus, les Biblioteques populars, com unes fonts escampades aquí i allà, alimentaven les arrels de l'arbre de la Història, perquè passat l'hivern de l'opressió, la seva creixença fos assegurada.

El Casal de la Cultura ha d'ésser com una mar on s'ajunten tots els rius. Cada un d'ells ens farà gustar l'aigua que, en la seva vinguda, reculli de les muntanyes del pensament humà. Hem de fer que la seva llum, com la d'un far potent, sigui expandida d'una manera amplíssima, perquè puguin ba-

tremiments i l'estranyesa astorada de l'home blanc que ha arribat fins a la pregonesa del sentiment negre. Els seus versos no tenen el sentit social ni la inquietud per l'esdevenidor negre que tenen els de Guillén; ho enfoca tot des del punt de vista folkloric, sense prendre partit.

La producció de diversos poetes augmenta l'actual importància de la poesia negra. Regino Pedrozo, amb «Nosotros», es revela poeta social, i s'identifica amb les preocupacions de l'època. Manuel Navarro, amb «Surco» i «Pulso y onda», segueix el mateix camí. I Rafael G. Bercena, amb «Proa» i «Sed» aquesta última premiada en un recent concurs poètic, promet obres inspirades i originals.

La poesia negra, com ja hem dit, no té encara la importància de l'avantguardisme, però amenaça postergar-lo i envair els àmbits de la poesia moderna cubana. Cant d'un poble, crit d'una raça combatuda, la poesia afro-cubana és una de les més grans forces creadores de l'home de color que, malgrat tots els obstacles, ha sabut imposar el seu gran sentiment artístic.

HORTENSIA BLANCH

nyar-se en les seves clarors totes les consciències més humils. En música, per mitjà de concerts i d'institucions populars; la literatura, amb les traduccions dels grans mestres, a l'abast de tothom, ha eixamplat el seu radi d'admiradors. I del tast i de la concisença directa n'ha sorgit la bona elecció.

Per al convit de les arts plàstiques, la taula havia estat feta a la mida justa per a uns suposats entesos; i l'art, així empressonat en un cercle rutinari, s'havia anat creant, d'un temps ençà, d'espalltes a la Humanitat. D'això en va néixer un monstre fet de retalls més o menys filosòfics, vestit de conceptes i de paradoxes.

Això assenyalava el traspàs d'una època. Era la rebullida d'un canal on acaben les onades d'una mar i comencen les d'una altra.

Mancats de la joia que encomana l'haber trobat un camí per on menar les voluntats, els artistes caminaven esmaperduts, acceptant tots els viaranyes que els eren assenyalats. Camins sense fi ni començament, traçats com una ratlla a la platja, que el primer gemic d'una onada s'emporta. Qualsevol ardit, qualsevol malabarista, tenia prou força i autoritat per a imposar una varietat nova, encara calenta, sortida d'uns cervells eixorcs per a la grandesa.

L'artista, per essència cercador d'inquietuds noves, sentia el dolor de no poder plasmar les realitats que el voltaven, amb l'ànima encesa d'entusiasme. La realitat era mesquina i tèrbola. Solament quedaven petites flors perquè les abelles de l'esperit poguessin treure'n mel. L'artista, doncs, d'abella, d'interpretador d'emocions sanes i vives, s'havia passat a mosca resseguint el cos d'una època macilenta, xacrosa, camí de la posta. A força d'apartar-se de la llum, de la veritat i de la vida, estimava la fosca i el no-res.

Ara hi ha una ratlla de foc i de sang, traçada damunt les terres d'Ibèria. És la fita entre un món corcat per l'egoisme i un altre món que creix ufanat i potent, amb un esperit de creació per companyia. Allà hi ha un Sol que va cap a la posta. Aquí és l'Albada que apunta. És el Sol d'amor que s'aixeca darrera unes muntanyes de dolors i de sacrificis.

Catalunya, amb les mans i amb el cor, clou les ferides obertes en la lluita. Amb el cervell cerca el seu camí creador, ascendent.

Quan un poble troba el seu camí, l'energia xarbotava per totes les seves més petites manifestacions. Llavors, uns éssers dotats, com a antenes recullen totes les vibracions que es produeixen entorn seu i les fonen dintre llurs ànimes i les transformen en poemes, simfonies, pintures, escultures...

Quan un poble troba el seu camí, una potent voluntat anima els seus actes i tot creix, es desenrotlla i s'illumina, sempre amb la joia serena, per a cercar noves perfeccions.

No hi fa des que els projectes i les iniciatives es toquin l'una amb l'altra. És com qui canvia de casa i penja i despenja estampes, mou i remou els mobles, mogut pel desig de felicitat que vol trobar en el nou aixopluc.

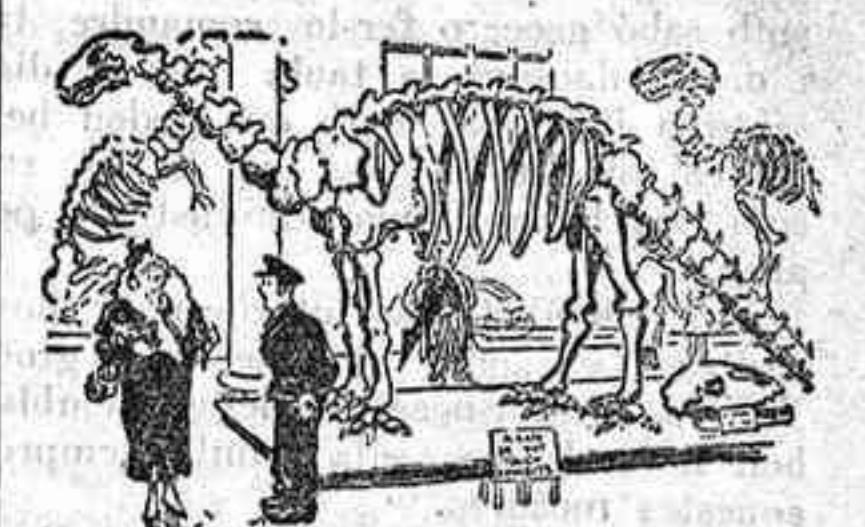
La humanitat cerca una primavera llarga.

Fem que no se'ns ofegui als braços, aquesta primavera, de tan fort que l'abraçarem.

Les obres d'art seran les flors que ella ens donarà.

Les flors que surtin ara, però, encara seran roges de sang, car el dolor, avui, és molt viu.

JOSEP CANYES



—Escolteu, No tindreu pas un ós petit per al meu gosset? (De «The Happy Mag»)

DAMUNT LA RAMBLA MARXEN ELS OBRERS...

Repica, tambor, a Barcelona repica, tambor, sobre la Rambla, repica!

Cedeix el pas un moment, bella Rambla de les Flors, florida com la Trinitat dels Monts, com un prat de flors de la Conca d'Or, palpiten, en el sol de febrer, de matutines violes, de rosats ramells de flors de presseguer.

Cedeix el pas, per ara: refluoriràs demà, després de la pau, després de la victòria, per la joia de l'esplai d'un poble victoriós i lliure, bella Rambla de les Flors. I tu, tu desembarassa't, eclipsa't, Rambla nocturna dels perfums eqüívocs, divertidora Rambla dels cafès de luxe, dels prostituits i de les prostitutes que esperen sobreviure vestimentant-se de roig i de negre. Desvergonyida Rambla del passat, desapareix, tu, abisma't. Repica el tambor, sonen les trompetes (els senyorets—misèria!—han desaparegut);

damunt la Rambla marxen els obrers, marxem al pas, enquadrats a tres. De la vostra espurna, o metallúrgics de la «General Motors», la flama es va encendre: són deu mil, vint mil aquesta nit, després del treball, un cop sortits de totes les fàbriques, un cop sortits de totes les oficines, els treballadors que s'adestren, que esdevenen soldats: això és, l'exèrcit popular que neix. Tu eres hermosa aquesta nit Barcelona: eres bella de la teva bellesa heroica del teu superb dinou de juliol. Marxa al pas dels teus sòlids escamots d'obers — soldats. En l'èpopeia de l'Espanya, per la nostra victòria, escriu el teu nom, Barcelona, al costat del nom lluminós de Madrid.

NICOLA POTENZA (Trad. J. A. Trabal.)



—Bé, però... quin dels dos és l'agent, Rodríguez?

LES TILLETRES

Els nois són ben bé unes sorprenents criatures. Ara, digueu-me per quins set sous un xicobot com Dicky, bo com el pa generalment, afectuós, obediència i força sensible per la seva edat, esdevingué tot d'un plegat i ben sense motiu «un gos rabios» com l'anomenaven les seves germanes, i no hi havia pas res a fer?

—«Dicky, veniu ací! Veniu ací de seguida! No senti: la vostra mare que us crida? Dicky!»

Però Dicky no volia venir. O, sentí la seva mare força bé i rigué i tot amb una rialleta ofegada, però s'estimà més de córrer avall, amagant-se per entremig de l'alt fenc per tallar, més enllà de la caseta de fusta. Entrà avolotadament a l'hort i guipà vers la seva mare des de darrera els molosos troncs de les pomeres, i saltà amunt i avall com un indi salvatge.

La cosa havia començat a l'hora de berenar. Mentre la mare de Dicky i Mrs. Spears, que passava la tarda amb ella, estaven tranquil·lament assegudes al saló vora llurs castells de costura, heus ací el que s'havia esdevingut, d'acord amb la versió de la minyona, durant el berenar dels vailets. Estaven menjant la primera llesca de pa amb mantega tan quietament i gentilment com vulguen, i la minyona havia acabat de colar la llet, quan Dicky, sobtosament, havia agafat la plata del pa, se l'havia posada damunt del cap i brandant la ganiveta havia dit a les seves germanes: «Mireu-me!»

Les seves esverades germanes el miraren i abans que la minyona la pogués agafar, la plata tentinejà, relliscà cap a terra i es féu bocins. En aquest terrible moment les noies es deixondiren i cridaren fort:

—«Mare, veniu i mireu què ha fet!»
—«Dicky ha trencat una plàtera de les grosses!»

—«Veniu i agafeu-lo, mare!»
Podeu comptar si en vingué de de pressa la mare! Però quan arribà ja havia fet tard. Dicky havia botat de la cadira, s'havia escorregut cap al jardí i... b — ella es quedà palplantada — treient-se i ficant-se el didal del dit amb una sensació de desesperança. Què més podia fer? No podia pas córrer darrera el vailet. No podia pas empaïtar Dicky per entremig de les pomeres i els cirerers, puix que la seva dignitat se n'hauria ressentit. Vaja quins galdosos papers de fer-li fer. Era més que amoïnador, era exasperador, especialment perquè Mrs. Spears, els dos vailets de la qual eren tan bon minyons, l'estava esperant al saló.

—«Molt bé, Dicky», cridà. «Hauré de rumiar alguna manera de castigar-vos.»

—«Tant me fa», digué la veneta i novament se sentí l'enjogassad rialla.

—«O, Mrs. Spears, no sé com disculpar-me per haver-vos deixat d'aquesta manera.»

—«No val la pena, Mrs. Bendall», digué Mrs. Spears amb la seva veu fionja i ensucrada enlairant les oelles de la manera que ella solia fer-ho. Semblà somriure-li mentre allisava els plecs. «Aquestes cosetes passen de tant en tant. Espero que no era res seriós.»

—«Era Dicky», digué Mrs. Bendall, cercant afanosament la seva agulla. I explicà tot l'afar a Mrs. Spears. «El pitjor és que no sé com esmenar-lo. Res no sembla fer-li gota d'efecte quan està esverat així.» Mrs. Spears fità els seus pallids ulls en Mrs. Bendall i digué:

—«Ni una pallissa?»

Però Mrs. Bendall, que enfilava l'agulla, arrufà els llavis. «Mai no hem apallissat els nens», digué. «Les nenes no sembla pas que ho necessitin i Dicky encara és tan menut! I l'únic noi...»

—«O, estimada», digué Mrs. Spears deixant la feina. «No em sorprèn gens ni mica que Dicky tingui aquests rampells. No us sap pas greu que us ho digui? Però estic segura que cometeu un gros error pujant els vostres vailets sense batre'ls. No hi ha res com això. I parlo per experiència, estimada! Jo també solia adoptar mesures suaves.» Mrs. Spears arrossegà la darrera síl·laba i emeté un lleu xiulet — «ensabonar les llengües dels vailets, per exemple, amb sabó groc, o fer-los romandre, bo i drets, damunt la taula tot el disabte a la tarda. Però em podeu ben creure, no hi ha res, no hi ha res com una bona llisada administrada pel pare.»

Mrs. Bendall fou interiorment horroritzada en sentir això del sabó groc. Però a Mrs. Spears li degué semblar ben natural que ella també emprés aquestes mesures.

—«Llur pare?», preguntà Mrs. Bendall. «Així no els apallisseu vós mateixa?»

—«Mai». Mrs. Spears semblà molt e-

Un conte de Katherine Mansfield

SIS PENICS

tranyada d'aquesta pregunta. «Em sembla que no és pas feina de la mare això de batre els vailets. És obligació del pare. I a més, això els impressiona molt més.»

—«Sí, és clar, ja m'ho imagino», digué Mrs. Bendall dèbilment.

—«Ara els meus dos nens» — Mrs. Spears somrigué encoratjadorament a Mrs. Bendall — «es portarien exactament com Dicky si no temien de fer-ho. I per això...»

—«O, els vostres nens són uns perfectes models», cridà Mrs. Bendall.

Efectivament, ho eren. Vailets més quiets i de més bon comportament davant dels grans no s'haurien pogut trobar. De fet, els que trucaven a casa

deixà la bicicleta i es tragué el barret. Un cercle de color vermell viu assenyallava el lloc on les vores del barret l'oprimien. «De què es tracta?»

—«Entreu, entreu al saló», digué Mrs. Bendall parlant molt de pressa. «No puc pas explicar-vos com Dicky és dolent. No teniu idea — no en podeu tenir estant-vos a l'oficina tot el dia — de com es porta un vailet en aquesta edat. Es senzillament esgarriós. No tinc cap control damunt seu, cap. Ho he provat tot, Eduard, però no puc sortir-me'n. L'única cosa a fer — acabà panteixant — és apallissar-lo, és que vós hi claveu una llisada, Eduard.»

Al recó de la sala hi havia un pedestal al capdamunt del qual un ós xinès de

mellí. «De debò?», preguntà baixet.

—«Apa, de pressa. Cuiteu!» I brandant la sabatilla li clavà tres fortes patacades.

—«Això us ensenyarà de portar-vos una mica més com cal amb la vostra mare.»

Dicky romangué al mateix lloc amb el cap baix.

—«No feu el bot i fiqueu-vos al llit», digué el seu pare.

Tampoc no es mogué. Però amb un avenc una mica tremolosa va dir: «No m'he rentat les dents encara, Daddy.» (1).

—«Eh, què dieu?»

Dicky mirà enlaire. Els llavis li tremolaven, però tenia els ulls ben secs. No



Mrs. Bendall remarcaven sovint que mai no haurien dit que a la casa hi hagués ni un sol vailet. Molt sovint, és veritat, no hi eren. Al rebedor, sota un gros quadre on una colla de revinguts simis barrilaires pescaven a la riba d'un riu, hi havia un gruixut fuet de cavall que havia pertangut al pare de Mr. Spears. I per una raó o altra els vailets preferien jugar fora de l'abast visual d'aquella objecte; darrera la caseta del gos, o en la barraca de les eines, o a la cambra dels mals endreços.

—«Es una grossa errada», digué Mrs. Spears sospirant dèbilment mentre plegava la feina «d'ésser dèbil amb els fills que nsó mnenuts. Es una funesta errada, i és tan fàcil d'evitar-la! Recordeu que vicia, que maleduca els nens. La petita escapada de Dicky d'aquesta tarda m'ha semblat com si l'hagués fetà expressament. Ell mateix, a la seva manera, us ensenya que el que li cal és un bon batussó.»

—«De debò ho creieu així?» Mrs. Bendall era molt poqueta cosa i això la impressionava força.

—«Ja ho crec. N'estic segura. I una bona pallissa, ara i sempre que calgui, administrada pel pare us salvarà de molts trencacolls en el futur», cridà Mrs. Spears amb un to professional. «Creieu-me estimada. I posà la seva mà freda i magra damunt la de Mrs. Bendall.»

—«En parlaré amb Eduard així que arribarà», digué Mrs. Bendall amb fermesa.

Els vailets havien anat a dormir abans que se sentissin els grinyols de la porta del jardí i que el pare de Dicky aparegués a l'escala traginant la seva bicicleta. Havia tingut un mal dia a l'oficina. Tenia calor i anava polsós i cansat. Durant tot aquests temps Mrs. Bendall havia esdevingut molt pressosa quant al nou pla educatiu i li obrí la porta ella mateixa.

—«O, Eduard, estic molt contenta que ja sigueu aci», cridà.

—«Per què? Què ha passat?» Eduard

color fosc, que ensenyava una llengua pintada, semblava que, en la penombra, fes ganyotes al pare de Dicky com volent-li dir: Eduardet, heus ací què heu vingut a fer a casa.

—«Però, per què redimoni he d'apallissar-lo?», digué Eduard mirant l'ós. «Mai no hem fet això.»

—«Per què?» — digué la seva dona — «Que no veieu que és l'única cosa que podem fer? No puc fer creure el vailet.» Els mots d'ella botzinaven entorn d'Eduard, li burxaven el seu cap cansat. «No podem pas llogar una institutriu. La minyona té més feina de la que pot fer i la dolenteria de Dicky no pot pas explicar-se. Vós no ho compreneu, Eduard, no ho podeu comprendre essent com sou a l'oficina tot el dia.»

—«Amb què l'apallissaré?», preguntà dèbilment. I l'ós li ensenyava la llengua.

—«Amb la vostra sabatilla, és clar», digué la seva dona agenollant-se per deslligar-li els cordons de les seves polsoses sabates.

—«O, Eduard», somiquejà. «Ja heu tornat a entrar al saló amb les gafes de la bicicleta posades. No, de debò que...»

—«No m'atabaleu més», digué Eduard entretirant-la. «Doneu-me aquesta sabatilla». Mentre pujava l'escala se sentia com un nhome entortolligat, embolicat en una fosca xarxa. I ara havia d'apallissar Dicky. Sí, maleit siga, havia de batre algú. Déu meu quina vida! La pols encara romanía en els seus ulls calents. Els braços li pesaven. Obrí suament la porta de la cambra del seu fill. Dicky estava dret enmig de l'enrajolat amb la seva camisa de dormir. Així que el veié el cor d'Eduard batejà amb ràbia.

—«Bé, Dicky, ja sabeu per què he pujat?»

Dicky no respongué.

—«He vingut a clavar-vos una pallissa.»

Cap resposta.

—«Alceu-vos la camisa.»

Lavors Dicky mirà enlaire i enver-

Es dirigí a gambades vers la casa, pujà les escales i entrà a la cambra de Dicky. El vailet era al llit. En la penombra, el seu cap fosc es retallava damunt del pallid coixí. Estava quiet i ni ara no havia plorat. Eduard tancà la porta i es dirigí vers ell. Sentí la necessitat d'agenollar-se davant del llit de Dicky i de plorar i de demanar perdó. Però, és clar, hom no pot fer aquestes coses. Se sentí matusser i torbat.

—«Encara no dormiu, Dicky?», digué en veu alta.

—«No, Daddy.»

Eduard s'assegué damunt el llit del seu fill i Dicky (es devia recordar dels patacs), el mirà tristament.

—«No us fa mal res?», digué Eduard amb veu trencada.

—«No, Daddy», vingué de Dicky.

Eduard li tregué el braç de sota els llençols i li acarona suament la mà calenta.

—«No heu de pensar més en el que ha passat», digué amb penes i treball. «Veieu? Ja tornem a ésser amics com abans. Ja està tot oblidat. Mai més no tornarà a passar, compreneu?»

—«Sí, Daddy.»

—«El que heu de fer ara és oblidar-ho tot i somriure.» I Eduard provà de donar l'exemple amb un somriure que semblava una ganyota. «Oblidar-ho tot, eh Dicky estimat?»

Dicky romaní quiet. Això era terrible. Eduard s'aixecà i anà cap a la finestra. Gairebé ja era fosc al defora. La minyona era al jardí despenjant pressosa algunes peces de roba blanca posades a estendre i les apilava damunt el seu braç. En la immensa volta del cel brillava l'estrella del vespre i un gros arbre es retallava damunt la llum pallida amb les seves llargues branques onejants. Tot això veié mentre forollava en les butxaques dels pantalons. Es tregué els còctims, trià una peça de 6 penics i tornà cap a Dicky.

—«Teniu, compreu-vos alguna cosa», digué Eduard suament mentre deixava els sis penics damunt el coixí de Dicky.

Però és que això, aquesta peça de sis penics podia esborrar allò que s'havia esdevingut?

Trad. de J. MORERA I FALCO

(Il·lustració de Martí Bas)

SOLITUD

Ara els pares són vells i els germans tots són fora

Veig la mare
lescar-nos el pa
i servir-nos el plat
fumejant de la sopa.

Veig el pare
una nit
(o, la fonda recança
en el gust decidit!),
allargar-nos la clau de la porta.

Veig el gran
(quin va-i-ve
i quin fred en l'andana!)
apressar-se en el bes
amb la vista llunyan.

I, després,
la germana vestida de blanc
i el gran buit, a la casa;
i el menut, sospirant
perquè el temps, ai no passa!

Ara els pares són vells i els germans tots són fora.

CARME MONTORIOL PUIG

Llegiu cada divendres
LA CORRESPONDENCIA
INTERNACIONAL

Demaneu tota mena d'obres marxistes en qualsevol idioma a la

Llibreria LA INTERNACIONAL

BALMES, 22 (vora la Universitat)

DEMANEU
CATALEG
GRATIS

Dipòsit de les
EDICIONS EUROPA-AMERICA

Els poetes castellans davant la revolució

L'escriptor Ramon Vinyes va escriure el present article amb la intenció que es publicés al número passat de **MI-RADOR**, dedicat a l'heroic Madrid. L'article arribà tard a la nostra redacció.

Pel seu interès i qualitat, però, no volem deixar de publicar-lo.

Ja abans dels esdeveniments del 19 de juliol del 1936 sabíem els poetes d'un camp i els poetes de l'altre. La

de confiança, de xiuxineig, que només podien anar de boca a orel·la, s'hi i d'exemplar, encavocant-los de resonàncies, fent-los aptes per a moltes oïdes i veu plena. Garcia Lorca, per la seva matisació sorprenent i la seva imatgeria de cercle d'aigua — matisació i imatgeria úniques —, sense el seu foc — tan intens que illuminava tots els camins que li venien de cara —, hauria estat el poeta més recollit, més de breviarí intím que hauria tingut Espanya. Una flamarada de vida l'arrencà d'ell mateix i del cercle dels seus

Ens referim al dolor comú. Fou la lluita que deixondí els aptes, que trencà les cordes d'una lira a mig so per a posar-hi tensió de vibracions directes.

Escolteu José Moreno Villa:

«Pasan banderines rojas delirantes, desflecados, como nuncios de victoria en las prós de los autos mientras las mujeres hacen «colas» por leche y garbanzos...»

Escolteu Rafael Alberti, en uns poemes a Madrid: «Capital de la gloria», que són una meravella:

«Ciudad de los más turbios siniestros [provocados, de la angustia nocturna que ordena [hundirse el miedo en los sótanos lividos con ojos [desvelados, yo quisiera furiosa, pero impasible [mente, arrancarme de cuajo la voz, pero no [puedo, para pisarte toda tan silenciosamente que la sangre tirada mordiera, sin protesta, mi llanto y mi [pisada.»

Parla Rosa Chacel. Escolteu-la:

«Por tejas y chimeneas, entre veletas y agujas por aceras y calzadas por callejuelas oscuras, corre la Alarma de noche, corre en un grito, desnuda. Ojos de fuego y melena al viento entregada, aulla.»

Parla Rafael Dieste:

«Aeródromo de Burgos, tablado presidencial. Mucho empaque en las miradas, en los pechos, vanidad. El arzobispo en el medio, a su diestra el general, a la siniestra el alcalde y otros magnates detrás...»

El «Romancero de la Guerra Civil», que ens deixen els poetes de Castella és una culminació: el lirisme s'ha tornat èpic. En rebentar el foc, el bronze del pitxer on agonitzaven camèlies s'ha tornat vas de flames. La poesia viva dels poetes vius dels nostres darrers temps corria predestinada a ésser nenúfar en el corrent dels dies. Ara és estilet que clava en els murs del demà un fet, un retrat, un estigma, un crit, un odi, una venjança.

Metral·la roent la de la poesia! L'altra metral·la, mata. Aquesta retruny endins dels segles i perllonga el moment de matar, car segueix matant cada dia, els traïdors, els despotes, els tirans.

Saludem els poetes de Castella que han deixat de jugar amb violetes i nards en aquests temps que només demanen exemple i metral·la.

Una confraternització de la Catalunya present — que és l'Eterna —, els acompanya.

RAMON VINYES

La condemna a mort de Leopoldo Alas

Tot el món en protesta

La condemna a mort del rector de la Universitat d'Oviedo, Leopoldo Alas, pel tribunal facciós, ha aixecat una ona d'indignació mundial que augmenta per moments. A les protestes, iniciades en conèixer-se la notícia, en segueixen altres i altres, cada vegada en major nombre, de tot el món civilitzat. Homes de ciència, catedràtics, polítics, periodistes, aixequen la seva veu i demanen l'anul·lació de la dita pena criminal, imposada a un innocent, a impulsos de l'odi. Odi a la llibertat de pensament i sentiment, i odi a la cultura.

Odi de fanatisme facciós que arriba als límits extrems de la barbàrie en la seva ànsia d'exterminar idees.

Ara és de Lituània d'on arriben les protestes. Allí, com abans en altres països, s'ha sentit, en conèixer-se, tot l'horror de la notícia.

El rector de la Universitat de Kaunas, savi professor Mycolas Romeris, ha tramès el següent telegrama:

«Profundament commogut per la notícia de la condemna a mort del rector de la Universitat d'Oviedo, Leopoldo Alas, considero com un deure de consciència humana demanar la salvació de la vida del savi espanyol.»

Tan gran impressió ha causat, en conèixer-se, a la dita ciutat de Kaunas, la notícia del salvatge crim que s'intenta cometre en la persona de Leopoldo Alas, que tot l'element intel·lectual ha elevat la seva protesta trametent aquest telegrama:

«Profundament emocionats per la notícia arribada a Lituània, de la condemna a mort de l'eminent savi, catedràtic Leopoldo Alas, rector de la Universitat d'Oviedo, apellem als sentiments d'humanitat perquè es conservi la seva vida. A. Purnas, catedràtic de Química Orgànica; K. Slezevicius, catedràtic de Geofísica; J. Koncius, catedràtic de Física; P. Brazdziunas, doctor en Física; J. Matulis, doctor en Física i Química; P. Juodakis, catedràtic de Química i ex-ministre d'Instrucció Pública; J. Simkus, catedràtic de Tecnologia Química; S. Grinkevicius, catedràtic de la Facultat Tècnica; J. Simoliunas, catedràtic d'Hidrotècnica; V. Mošinskis, catedràtic de Tecnologia; S. Novitzki, enginyer de mines; J. Blazyis, professor de Psiquiatria; Z. Zemaitis, catedràtic de

matemàtiques; P. Leonas, professor de Filosofia i Dret, ex-ministre de Justícia; V. Krevé-Mickevicius, catedràtic de Literatura; P. Augustaitis, doctor en Llengua i Literatura germanes; V. Mikolaitis, catedràtic de Llengua i Literatura lituanes; Studeris, doctor en Llengua i Literatura germanes; B. Sruoga, catedràtic de Llengua i Literatura eslavas; J. Vabalas-Gudaitis, catedràtic de Psicologia i director de l'Institut Pedagògic; Lapp, catedràtic d'Història Lituana; V. Lazersonas, doctor en Psicologia; L. Bobiauskienė, professor d'italià; V. Birziska, catedràtic de Dret Administratiu; L. Karšavinas, catedràtic d'Història; J. Jakstas, professor de Filosofia clàssica; M. Birziska, catedràtic de Literatura lituana; P. Skardzius, doctor en Llengua lituana; P. Brender, professor de llatí; R. Schmittlein, lector de Llengua i Literatura italianes; Areimavicienė, doctor en Història; D. V. Michelis, lector de Llengua i Literatura italianes; V. Cepinskis, catedràtic de Física i Química i ex-ministre d'Instrucció Pública; P. Gudavicius, doctor en Medicina; V. Kusma, doctor en Cirurgia; S. Kairys, doctor de la Facultat Tècnica; M. Slezevicius, advocat, ex-president del Consell de Ministres; V. Pozela, advocat, ex-ministre de l'Interior; V. Cimkauskas, V. Stankevicius, R. Skiptitis, L. Purenienė, L. Epsteinas, doctor en Medicina; L. Finkelstein, membre de la Municipalitat de Kaunas; K. Grinius, metge, ex-president de la República de Lituània; Golochas, doctor en Medicina; A. Garmus, metge, membre de la Municipalitat de Kaunas; K. Bielinis, publicista i J. Staugaitis, ex-president del Parlament de Lituània.»

Cant a la joventut

Corba tivant com una corba d'arc. Sageta ardida a l'escomesa franca. Branca novella que del seny la tanca abasta i salta, defugint el marc.

Temps de revolta i temps de llibertat. — xopa la llengua de cantar victòria — l'esguard olímpic a l'atzur clavat i el braç flexible per fermar la glòria.

Hora que en sang es redimeix i té la sang a flor de cada vena oberta. Hores que passen la sendera certa d'un gaudi efímer que mai més no es té.

Siguis tothora, Joventut, així; poltre, sageta, llibertat, bandera... Serva la branca amb tota l'esponera, que el llamp del «seny» podria mig-partir!

JAUME ROSQUELLES I ALESSAN

L'educació obrera a Suècia

Dels informes establerts per la camarada Hirdman, secretària de la Central d'Educació Obrera de Suècia, treiem les següents dades, que testimonien els progressos d'aquesta organització:

«El nombre de biblioteques s'eleva a 1.481; el nombre dels volums d'aquestes biblioteques és de 488.000 i els préstecs han estat de 124.000 l'any darrer. El nombre de conferències fetes l'any passat fou de 1.638, agrupades en 307 cursos. Les conferències no es fan isoladament, sinó en sèries de quatre conferències els dissabtes i diumenges. Hi ha hagut 5.886 cercles d'estudis amb un públic de 76.865 membres.

Es un balanç encoratjador.



FEDERICO GARCIA LORCA

vida literària castellana tenia panorames ben definits: erms i verges, caverna i cim, «escorialisme» i món.

Albiràvem poetes que cantaven ajeguts i poetes que cantaven caminant, poetes fantasmes i poetes vius, poetes amb veu plena de marbres i poetes amb remor d'arbreda. Juan Ramón Jiménez — meravella de sensibilitat —, s'arreglerà ferm a l'avançada. Manuel Machado fa sentir la seva presència serena, Moreno Villa lluita ardidament, i és ell, tan com mai! Els acompanyen Rafael Alberti, Manuel Altolaguirre, Rafael Dieste Luis Cernuda, José Bergamín, Emilio Prados, Juan Gil-Albert, José Herrera Petere, Rosa Chacel, Leon Felipe, Lorenzo Varela, Antonio Sánchez Barbudo. (Com ens ha plagut que en el romancer de guerra fos evocat l'admirable i admirat Enrique de Mesa, en un romanç d'homenatge que li dedica V. Ramos. Enrique de Mesa hauria estat violentament dels nostres!). I encara són més els poetes castellans situats davant la revolució, en trinxera oberta, i fusell de metral·la que foradarà sempre, anys enllà, els cossos dels traïdors.

De José Bergamín.

«Traïdor Franco, traïdor Franco, tu hora será sonada! Tu nombre es como bandera que tu deshonra proclama. Si la traición criminal en ti franqueza se llama, tu nombre es hoy la vergüenza mayor que ha tenido España.»

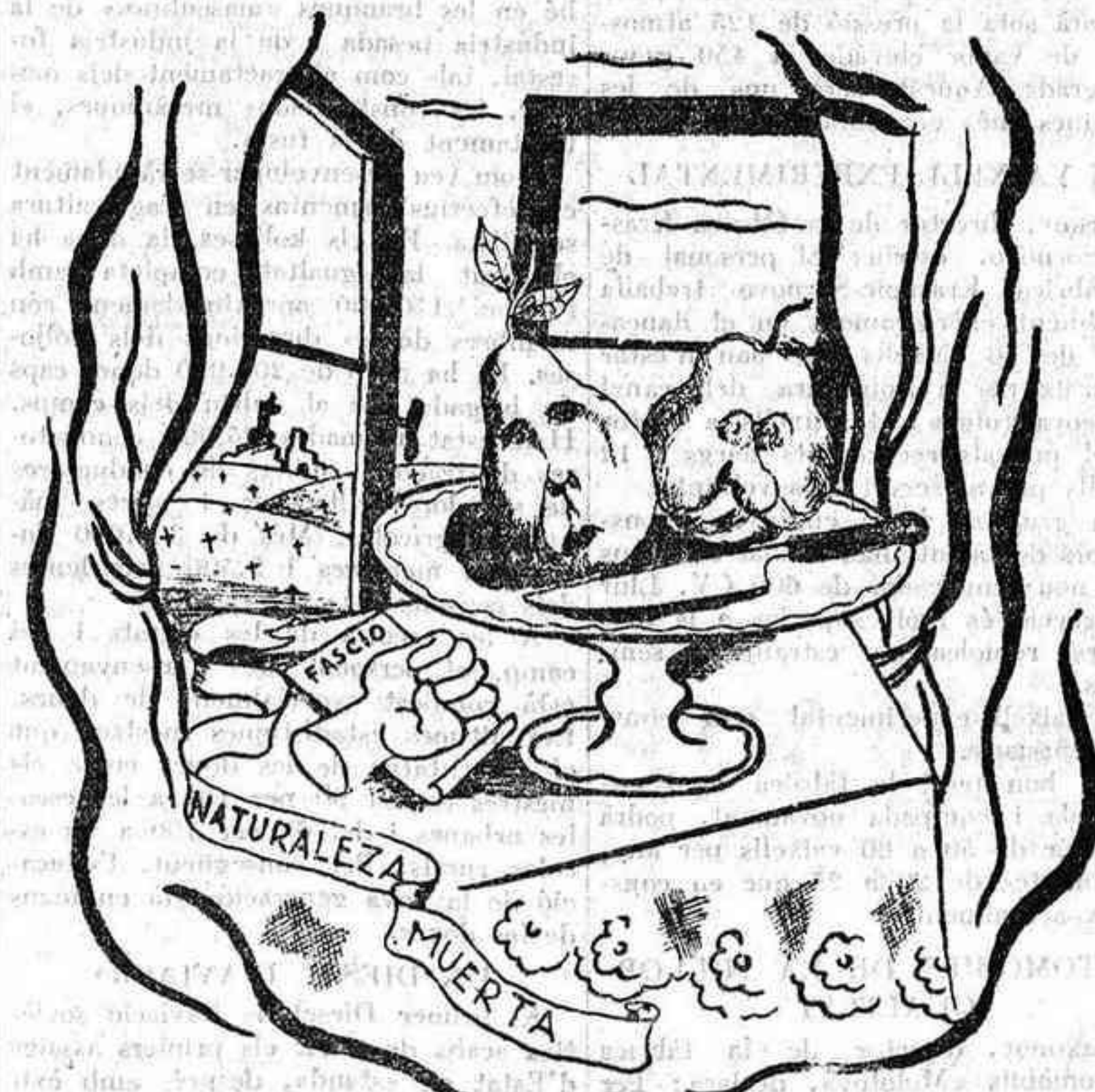
Quin trencament el vell i el nou, entre els qui es podien obrir com magrana, esquitxant robins sangonants, i els qui eren armari perfumat per tota la ranció dels espigols dels anys preterits i el tradicionalisme de sentiments i frases.

Sabíem que els poetes de flama interna podien ésser granada explosiva de llavors i blasmes. Als versos tancats d'aquests poetes, versos personals

ulls, lliurant-lo de la reducció poètica. I més enllà — predecessor —, de Garcia Lorca, aquest Juan Ramón Jiménez, de versos plens de roses, encesa d'un foc que ja socarrimava la intimitat, que ja feia cendrejear la confiança. (Juan Ramón Jiménez trobà per a la seva poesia simplificacions genials. J. Garcia Lorca es féu seu, tant com el que més, el «romancer»).

Els poetes de la nova Espanya, arrencada de l'Espanya postissa, feta d'exportació, acromada, la dita «tradicional» — com ens recordem de tú, Juan Ruiz, «Arzobispo de Hita»! — eren poetes de presència, no vivien l'instant, però sentien l'instant. La riuada dels altres poetes, dels allargats, dels estàtics, dels cues de sepulcre —, per molt que alguns ens expliquessin que sortien del sepulcre del Cid —, passava entre ells i la multitud i els deixava com tèrbola bromera ribetejadora, una ratlla divisòria. Els vells, els tronats, eren més la representació oficial de la poesia que els altres, una poesia asseguda, cames de fusta i mantell de regina de jocs florals, mantell que junt amb la toia, guadó poètic, tapava la trampa. Aquests ni vivien ni sentien. Animes de disc, punxats per una agulla vanitosa, rodaven.

El balbuceig, però, havia estat la característica dels poetes que feien camí desperts, una cortina molt subtil de boira que els allunyava del públic. Tal vegada era creada expressament per incitar a la recerca, per no veure la fita — esperó immens del desig! —. Sense nord, cant al vent, plana per a fixar damunt de plana, so de clavecí per adormir flors, pollen sense tija per fecundar, cap dels versos passats dels nostres poetes nous no esperava fer blanc, rebentar, ésser dits a la plaça pública. Tenien cristalls que els deturaven i espills que els deixaven ancorar com vaixelles en aigües de mercuri. Als versos d'ahir no hi cabien ni homes ni dolor. No ens referim a dolors d'esgarrinxada i de traïció, dolors autocontemplatius.



Una il·lustració d'«El mono azul», publicació llançada pels escriptors espanyols al servei del poble

LA VIDA ECONOMICA

EXEMPLES DE LA U. R. S. S.

AUGMENT DE LA RIQUESA NACIONAL

Les masses laborioses de la U.R.S.S. veuen que cada dia augmenta la riquesa nacional del país.

La indústria lleugera proveeix cada vegada més els magatzems amb articles d'ample consum; els magatzems de queviures estan aborrotats de gènere. Aquestes mercaderies són assequibles a les àmplies masses de consumidors. Els magatzems soviètics vessen de clients que reclamen que els productes d'alimentació i les teles de llana, de seda, de pana, el calçat, siguin encara d'una qualitat més superior.

Prenent en consideració les demandes dels consumidors, la indústria de l'alimentació tendeix a accelerar els ritmes de la producció previstos pel pla. El pla del 1936 preveia un augment en un 22 per 100 de la producció global, en comparació amb l'any anterior. Però ja en el primer semestre del 1936 la producció ha estat en un 94,2 per 100 major que en el primer semestre del 1935. La producció del mes de juliol sobrepassà en un 35,9 per 100 el nivell del mes de juny. L'agost hi hagué un nou augment en un 37,2 per cent. En aquest any no hi ha una sola branca de la indústria de l'alimentació que no sobrepassi la producció de l'any anterior.

Es particularment gran l'augment dels següents productes: sucre, carn, arròs, sèmola, macarrons, productes de confiteria, etc. El pla anual en el seu conjunt està realitzat ja en un 62,6 per 100. Algunes organitzacions administratives en la indústria de l'alimentació realitzaren ja el pla anual. Per exemple, en el que fa referència a la llet, el pla anual fou realitzat en un 108 per 100 en el curs de vuit mesos.

Els primers vuit mesos de l'any en curs acusen una producció d'articles de consum en 30,4 per 100 major que durant el mateix període de l'any anterior.

Pel que es refereix a l'augment de la producció, la indústria lleugera ocupà un dels primers llocs en l'economia nacional de la U. R. S. S. (La indústria pesada ha donat un augment de 35 per 100, la de l'alimentació de 35,4 per 100; la indústria lleugera de 37,6 per 100, dades de vuit mesos). La producció de la indústria del vidre ha donat un augment de 102 per 100; la indústria de la seda, de 51,8 per 100; la del lli, de 41,5 per 100; la del cuir i imitació, de 93 per 100; la del calçat, de 35,5 per 100; la del teixit de punt, de 35,8 per 100; la del cotó, de 33,6 per 100, etc. Mai la indústria lleugera no ha conegut uns ritmes de desenvolupament tan ràpids.

La circulació de mercaderies al detall en els primers vuit mesos d'aquest any és superior al mateix període de l'any anterior, en 32,6 per 100. A la ciutat, en un 24 per 100, i al camp, en un 54,5 per 100.

Ja s'ha elaborat el pla de la producció de mercaderies de consum per al darrer trimestre del 1936. El pla del quart trimestre en moltes branques de la indústria lleugera i la de l'alimentació és superior al pla general que ha estat projectat per al 1936. Això testimonia la constant atenció que l'Estat dedica a les necessitats dels treballadors, la sollicitud quotidiana per a llurs demandes.

En el quart trimestre, les empreses del Comissariat del Poble de la Indústria Lleugera han de donar una producció de 2,4 mil milions de rubles, gairebé en 700 milions de rubles més que en el trimestre passat. La indústria del cotó ha de donar 759 milions de metres de tela; la indústria del lli, 83 milions de metres; la indústria de la llana, 20 milions; la indústria de la seda, 12,3 milions de metres. La indústria de teixits de punt ha de donar 37,5 milions de parells de mitges i mitjons; 8,5 milions d'articles de llenceria; 700 mil peces de teixit de punt. La indústria del calçat, produirà 14,4 milions de parells de calçat.

Un considerable augment de la producció és previst també per a la indústria de l'alimentació; la quantitat de carn que s'oferirà al consumidor serà en 2,5 vegades major que en el tercer trimestre; l'augment de la producció

de tota mena de salsitxes i embotits, serà del 60 per 100; del peix, del 20 per 100; de la mantega, del 21 per 100; del greix, quatre vegades major; del sucre, del 50 per 100; de l'arròs, sèmola, en un 62 per 100, etc.

Tots aquests èxits assolits són el resultat directe de l'ample desenvolupament del moviment stajanovista. Gràcies al moviment stajanovista, tenim un desenvolupament extraordinari que es registra actualment, tant en certes branques de la indústria, com en tota l'economia nacional. Dels mètodes de treball stajanovistes que les àmplies masses treballadores adopten cada vegada més, deriven les demandes cada vegada majors de la població.

Aquestes demandes l'Estat Soviètic i la seva indústria les satisfan cada vegada més. Amb l'augment de la riquesa del país s'eleva enormement el benestar de cada ciutadà.

PERFECCIONAMENT DEL MATERIAL DELS TRANSPORTS

El director de la fàbrica «Dinamo», Jukor, escriu: A la fàbrica «Dinamo» (Moscou), que porta el nom del camarada Kírov, acaben de finir els assaigs amb una locomotora elèctrica de sis eixos de rodes per a les grans línies, de la nova sèrie «SK», de 120 tones de pes i potència de 2.800 CV. Aquesta locomotriu s'ha mostrat superior als models americans i a les primeres locomotrius elèctriques soviètiques.

La fàbrica està llesta per a construir tots el s'aparells necessaris per a les automotrius elèctriques a Diesel, manera de transport més confortable i més ràpida per als viatgers.

L'any 1937, es construiran tots els aparells elèctrics per als autovies d'un pis, i es podrà transportar gran nombre de viatgers. Sota aquest aspecte, la U. R. S. S. deixarà enrera la signatura anglesa «Metro-Wikers», el motor d'autovia de la qual pesa 462 quilos, mentre que el motor soviètic només pesarà 438 quilos.

Actualment es construeix un carruatge de tramvia molt confortable i sense soroll que, amb un pes menor, podrà desenvolupar una major velocitat.

UNA NOVELTAT EN LA CONSTRUCCIO DE TURBINES

Buzin, cap dels projectes de turbines de la fàbrica «Stalin», escriu: La fàbrica «Stalin» (Leningrad), ha començat la construcció de nou turbines de vapor responnent a les darreres exigències de la tècnica moderna.

L'any 1936, fou acabada la primera turbina de vapor, de condensació, d'un sol arbre, i d'una potència de 100.000 kilowatts i amb 3.000 revolucions per minut. Com aquestes turbines, encara no se n'han construït enlloc.

La major turbina de vapor, fent 3 mil revolucions per minut, construïda per la signatura Siemens i Schekert, instal·lada a la Central elèctrica de Schell, només té una potència de 72.000 kilowatts.

L'any 1937 seran construïdes tres turbines de 50.000 kilowatts, que faran 3.000 revolucions per minut. Una d'elles marxarà sota la pressió de 125 atmosferes de vapor elevades a 450 graus centígrads. Aquesta serà una de les màquines més econòmiques.

UN VAIXELL EXPERIMENTAL

Surkov, director de la fàbrica Krasnoie-Sornovo, escriu: El personal de la fàbrica Krasnoie-Sornovo treballa actualment energicament en el llançament de 16 vaixells que han d'estar preparats per a l'obertura del canal «Moscou-Volga»: 4 vaixells a motor Diesel per als recorreguts llargs i 12 vaixells per al servei dels voltants.

Un grup de joves enginyers, constructors de talent, han acabat els plans d'un nou remolcador de 600 CV. L'obra de construcció és molt superior a la dels millors remolcadors estrangers semblants.

El vaixell experimental serà construït enguany.

Tan bon punt la fàbrica sigui engrandida i equipada novament, podrà construir de 50 a 60 vaixells per any, en comptes de 20 a 25 que en construeix actualment.

AUTOMOBILS DE LA MILLOR QUALITAT

Diakonov, director de la fàbrica d'automòbils «Molotov», declara: Per a la fàbrica d'automòbils «Molotov» (Gorki), l'any 1937 serà un any de

grans progressos tècnics i d'un gran augment de la producció. Donarem al país aproximadament 150.000 automòbils, 20.000 dels quals tancats «M. L.» Donarem, a més 60.000 motors-per a segadores-batedores i per a altres necessitats de l'economia nacional, peces de recanvi per a nvalor de diversos milions de rubles.

Se sap que la fàbrica «Molotov» (a Gorki), és la fàbrica de la Unió Soviètica on el treball a la cadena és portat més lluny. Ja des d'aquest moment, les cadenes de muntatge, els transports, els camins giratoris, tenen una longitud de 30 quilòmetres. L'any 1937 seran posats en marxa altres 20 quilòmetres de transportadors de tota mena que uniran entre si els tallers i transportaran les peces a l'interior dels tallers.

Una vegada acabada la reconstrucció de la fàbrica, en podran sortir més de 300.000 automòbils per any. Completant una miqueta l'utillatge, aquesta xifra podrà ésser elevada a 420.000 i 430.000.

POTENTS TURBOGENERADORS

Diatxenko, director de la fàbrica «Electro-Sila», declara: La fàbrica «Electro-Sila», ha posat en marxa l'any 1936 la fabricació d'una sèrie de noves màquines algunes de les quals no han d'envejar res a les fabricades per les millors fàbriques de l'Europa occidental. Ha començat especialment la fabricació de turbogeneradors de la sèrie «Segon pla quinquennal». Ha fabricat l'utillatge per al laminador de teles fines del trust «Zaporozhstal». Aquest és un utillatge que encara no es construeix a Europa. La fàbrica té la intenció de continuar i de perfeccionar enguany les construccions de les turbogeneradores del «segon pla quinquennal». Hi haurà turbogeneradors de 50.000 i de 100.000 kilowatts, que faran 3.000 revolucions per minut.

EUPATORIA, ESTACIO CLIMATERICA PER ALS NENS

El govern soviètic ha creat a Eupatoria una estació climàtica model per als nens de la U. R. S. S. El tractament dels nens atacats de tuberculosi òssia de les articulacions, està completament a càrrec de l'Estat. Aquest tractament ha d'ésser continuat fins al guariment del nen.

Al sanatori rupskaia i al del «Guerriker Roig», hi ha, de moment, 250 nens tractats a càrrec de l'Estat. Molt aviat el nombre de llits per als nens atacats de tuberculosi òssia, serà elevat a 600 o 650.

LA DONA A LA U. R. S. S.

Les dones representen a la U. R. S. S. la tercera part del formidable exercit dels treballadors. Entre els metal·lúrgics, el seu percentatge passa del 26 per 100. Entre els treballadors de la indústria hullera, una quarta part són dones. Durant els sis últims anys, el nombre de les obreres i empleades a totes les branques de l'economia nacional de la Unió Soviètica ha augmentat en 4.500.000. El treball de la dona és utilitzat amb èxit no solament en la indústria tèxtil, sinó també en les branques «masculines» de la indústria pesada i de la indústria forestal, tals com el tractament dels metalls, les construccions mecàniques, el tractament de la fusta.

Hom veu desenvolupar-se ràpidament els efectius femenins en l'agricultura socialista. En els koljoses, la dona ha obtingut la igualtat completa amb l'home. 170.000 aproximadament són membres de les direccions dels koljoses. Hi ha prop de 200.000 dones caps de brigada per al cultiu dels camps. Han estat formades 25.000 conductores de tractors, milers de conductores de segadores-trilladores i altres màquines agrícoles. Més de 300.000 dones són membres i 2.500 presidentes dels consells dels pobles.

A les escoles de les ciutats i del camp, el personal de l'ensenyament està compost especialment de dones. Les últimes estadístiques mostren que el percentatge de les dones entre els mestres és del 90 per 100 a les escoles urbanes i del 68 per 100 a les escoles rurals. Per consegüent, l'educació de la nova generació està en mans de les dones.

UN DIESEL D'AVIACIO

El primer Diesel de l'aviació soviètica acaba de sofrir els primers assaigs d'Estat en «stand», després amb èxit els assaigs d'Estat en curs de vol. La dificultat principal era crear un

NOTICIES DIVERSES

EL COMERÇ EXTERIOR DE LA U. R. S. S.

Segons les estadístiques oficials, el 1936 les exportacions soviètiques s'elevaren a 1.395 milions de rubles (un ruble, 87,5 francs), i les importacions a 1.353 milions.

Anglaterra continua al cap dels països amb els quals els intercanvis soviètics han estat més importants (en milions de rubles).

	Exp.	Imp.
	de la URSS	
Anglaterra	353'5	204'3
Alemanya	120'4	308'4
Estats Units	130.1	209'0
Bèlgica	109.4	47.1
Iran	63.4	91'1
Holanda	58.8	72.7
França	81.7	42.1
Japó	27.7	61.9
Txecoslovàquia	5'7	43'2
Turquia	19'6	18'0
Suècia	19'5	18'0

La xifra de França no cal subtrahir-la.

...DELS ESTATS UNITS...

Les xifres del comerç exterior dels Estats Units durant l'any 1936 acusen un augment de les exportacions, però també un augment molt superior de les importacions (en milions de dòlars):

	1935	1936
Exportacions	2.282	2.453
Importacions	2.047	2.419

L'augment de les importacions és atribuït a diverses causes: l'eixut, les vagues marítimes, l'augment dels preus i, sobretot, el millorament del poder adquisitiu més sensible que al restant del món en general.

La balança comercial queda, no obstant, activa, amb 34 milions de dòlars. És la més reduïda des del 1893; el 1935 havia estat de 235 milions.

tipus de motor nou sense ajut de cap experiència exterior. Els enginyers soviètics no estaven al corrent dels treballs que es realitzaven a Europa i a Amèrica més que per les informacions de les obres tècniques. Per altra part, els resultats de la major part d'aquests treballs no podien satisfèr-los.

En aquest moment no coneixien més que dos motors: «Pachard» (potència de 225 C. V. Amèrica) i «Junkers» (potència de 66 C. V. Alemanya).

Tot un grup d'enginyers, d'obrers, de tècnics, han treballat en la creació d'aquest primer Diesel de l'aviació soviètica. Aquest Diesel és un model completament soviètic; està fet amb materials soviètics, sobre la base de les experiències soviètiques i sense cap ajut tècnic estranger.

Per al gran país dels Sòviets el problema del Diesel d'aviació té una importància especial, car tenint en compte la immensa extensió del territori i de les fronteres de la U. R. S. S., la tasca dels vols de distància sense aterratge és molt important per al desenvolupament cultural i econòmic.

LA IRRIGACIO DE LA REGIO DEL VOLGA

A la regió del Volga, l'eixut és la principal plaga que amenaça l'agricultura. Per a lluitar contra l'eixut s'han construït, durant els tres últims anys, 61 dies i s'han fet els treballs d'irrigació sobre 6.000 hectàrees. Durant la tardor s'han construït en aquesta regió 292 nous dies i s'ha procedit a reparacions importants de 306 dies existents, i s'han efectuat treballs d'irrigació sobre 15.686 hectàrees. Els plans dels treballs d'irrigació han estat superats amb molt.

Els dies construïts i reparats i els pous, donaran més de 100 milions de metres cúbics d'aigua per a cobrir les necessitats dels koljoses agrícoles.

LES ACTES DE GAUDI DE LA TERRA HAN ESTAT LLIURADES A 214.557 KOLJOSES

El pla fixat pel Partit i el Govern preveient el lliurament el primer de gener del 1937, d'actes de l'Estat concedint el gaudi perpetu de la terra a 214.568 artels agrícoles, ha estat realitzat ja sobre el territori de la U. R. S. S. 214.597 artels agrícoles les han rebudes ja. El lliurament de les actes continua. Els treballs de reagrupament de les terres per a suprimir les dolentes i la dispersió i per a delimitar les fronteres exactes dels koljoses, han estat efectuat ja, el 25 de desembre, en 225.185 artels agrícoles.

...I DE BELGICA

L'any 1936 les exportacions de Bèlgica han aconseguit 19.940 milions de francs i les importacions 21.500 milions de francs. El dèficit és, doncs, al voltant de 1.500 milions; però el Congo i les altres fonts d'ingressos fan més que equilibrar la balança. El comerç internacional de Bèlgica ha conegut el darrer any un desenvolupament molt apreciable; per a retrobar unes xifres superiors a 2 mil milions de francs cada mes, caldria remuntar-se a l'any 1931.

L'ENERGIA ELECTRICA A LA GRAN BRETANYA

L'electrificació de la Gran Bretanya no es desenrotlla veritablement fins després de la creació del sistema nacional conegut sota el nom de «Grid».

Els progressos, però, han estat considerables des d'aquella data. El report oficial dels comissaris de l'electricitat, publicat no fa gaire temps, indica que l'augment anual mitjà de la producció d'energia ha estat el següent en els períodes indicats (en milions de KWH):

1920-21 a 1926-27	477
1926-27 a 1928-33	876
1932-33 a 1933-36	1.969

Els progressos continuen encara actualment. La producció de les fàbriques interessades pel «Grid» ha arribat a 18.415 milions de KWH, durant la campanya 1935-36, o sigui 2.525 milions (15,9 %) més que durant la campanya precedent.

L'AUTARQUIA ALEMANYA

L'I. G. Farben emprèn la fabricació del cautxú artificial

El trust químic alemany L. G. Farben acaba de fundar una societat industrial per a la fabricació del cautxú artificial anomenat «Bunas».

La societat, emplaçada a Merseburg (on són situades les grans fàbriques químiques Lenna) ha posat ja en construcció una fàbrica en la qual s'espera començar a produir l'any 1938.

LA PRODUCCIO MUNDIAL DELS AUTOMOBILS

Malgrat dels grans progressos, aquesta producció està encara per sota del nivell del 1929

Un organisme tècnic de la indústria petrolera americana publica una estadística provisional de la producció mundial dels automòbils — totes les categories — durant l'any passat.

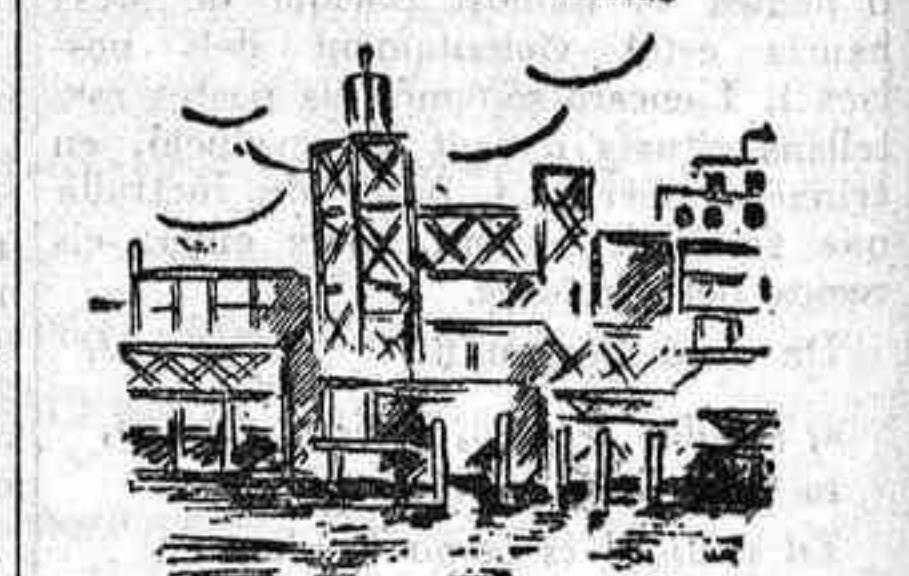
L'avalua en 5.850.000 vehicles contra 5.127.000 durant el 1935, o sigui un augment del 14 %. El màximum havia estat aconseguit l'any 1929 amb 6.278.000 unitats, però és probable que aquest rècord sigui batut aquest any; l'any 1932 fou el de menys producció, amb solament 1.977.000.

La comparació de la producció per part dels diferents països fa aparèixer les variacions següents:

Estats Units	85,3 %	74,5 %
Gran Bretanya	3,8 %	7,9 %
França	3,9 %	3,5 %
Alemanya	2, %	5,1 %
Canadà	4,2 %	2,6 %

Encara que la part corresponent a Amèrica hagi disminuït des de 1929, la seva producció actual d'automòbils d'ús individual s'estableix en 3.630.000 unitats i la dels camions en 778.000, o sigui uns augments respectius del 10,5 i 6,5 %.

ELS «PATRIOTES» DAVANT L'EXPOSICIO DE PARIS



—Tanmateix, això puja!

—Sí, el Sena.

—No, home. Fos el Sena, ra! l'Exposició!



—Tanmateix, això puja!

—Sí, el Sena.

—No, home. Fos el Sena, ra! l'Exposició!

CAMISER ESPECIALISTA EXIT EN LA VIDA JAUME I. 43 Telèfon 14655

FITO MARCELONA

LES ARTS I ELS ARTISTES

Breu conversa amb el pintor Francisco Mateos

El pintor Francisco Mateos, sempre té a flor de llavis una frase irònica o un comentari mordaç. No hi ha possible doble sentit en l'expressió més seriosa, pregones de la repugnància, del menyspreu, del fàstic.

Hem pogut parlar uns moments amb Francisco Mateos, el qual ens ha ex-

—Porto olis de Pujol i meus; unes aquarelles d'Alberto; cartells de Pujol, Pedraza Blanco, Prieto, Briones.

A una pregunta sobre la qualitat d'aquests cartells, Mateos em diu:

—Són bons per la inquietud en què s'han fet. No es pas sense profunda emoció que es pot pintar en una ciutat sobre la qual hi cau una mitjana de 30 obusos cada dia, entre el soroll de les bateries, els disparos de les quals passen per damunt dels nostres caps i el constant botzinar de l'aviació. Per altra banda l'escassetat de materials i d'obres ens ha obligat a intervenir en tot, àdhuc en les operacions de tiratge, i és clar que això ha de comunicar un segell marcadament personal a cada un d'ells.

—Com nasqué la idea de crear l'«Altavoz del Frente»?

—L'«Altavoz del Frente» nasqué com una necessitat de la guerra. Calia tenir en tensió el públic, intensificar per tots els mitjans possibles, ràdio, premsa, cinema, cartells, exposicions, etc., l'ardor combatiu i la consciència revolucionària de la gent. Per altra part els artistes que lluitàvem al front ens plantejàrem el problema de quina seria la forma de fer més útils els nostres esforços per al triomf de la guerra i de la revolució. Ja havíem complet el nostre deure com a milicians i podíem ara dedicar-nos a una intensa labor d'exaltació i estímul d'allò que defensàvem.

—Quines activitats artístiques comprèn la vostra secció de l'«Altavoz del Frente»?

—A la nostra secció es fa de tot, escultura, gravat, esmalts al foc, ceràmica, aigüafort, pintura, cartelleria, litografia... S'editen contes per a nens amb text i dibuixos originals, cançons infantils, contes per a milicians, etc., i a més tenim un projecte meu de crear el teatre polític de caricatura...

La nostra conversa amb Francisco Mateos encara ha durat una bona estona, però queda dit ja tot el que amb tanta amabilitat ens digué per als lectors de MIRADOR.

RAFAEL SANTOS

ESQUIZOTÍMICS O CICLOTÍMICS?

S'ha parlat molt d'art revolucionari en aquests darrers temps, i s'ha vist ben clar que l'art inspirat pels fets i pels sentiments revolucionaris era ben sovint un art tradicionalista, fidel als canons seculars. Per tant, hom no pot confondre l'art revolucionari amb l'art inspirat per la Revolució. Pot haver-hi, per tant, un art revolucionari que expressi emocions i conceptes perfectament tradicionals de la mateixa manera que pot haver-hi un art molt acadèmic o tradicional nascut a l'impuls de conceptes i de sentiments revolucionaris.

Aquest tema ve a posta per a explicar la classificació ideada pel psiquiatra alemany Ernest Kretschmer, professor de la Universitat de Marburg, el qual divideix els artistes (i amb ells els homes lliurats al treball intel·lectual, sobretot els creadors, com els poetes i els filòsofs) en esquizotímics i ciclòtics. Els primers, els esquizotímics, són els artistes purs, «de fuga»; els qui més es desprenen de l'imperatiu ambiental; els idealistes, els de l'art per l'art. Són els qui s'apliquen a l'art d'una fàcil desinteressada, sense altre impuls que el del moment, el que brota de la inspiració. Esquizotímic vol dir això: valuació per estries, per seccions i per facetes, és a dir, art valorat segons les seves manifestacions esporàdiques, deslligades de tot pragmatisme i de tota idea rectora. L'art d'avantguarda i sobretot l'art que no accepta el control de la raó, l'art oníric i l'art sobrerrealista autèntic entren de ple en aquesta qualificació. I observem una cosa: aquest art que s'ha presentat, per alguns, com un art essencialment revolucionari, és l'art, l'aristocràtic per excel·lència, si més no, l'art dels iniciats, dels snobs, dels burgesos, si voleu; és l'art més allunyat del poble, el menys assequible a les masses, perquè és l'art d'una selecció o d'una ínfima minoria.

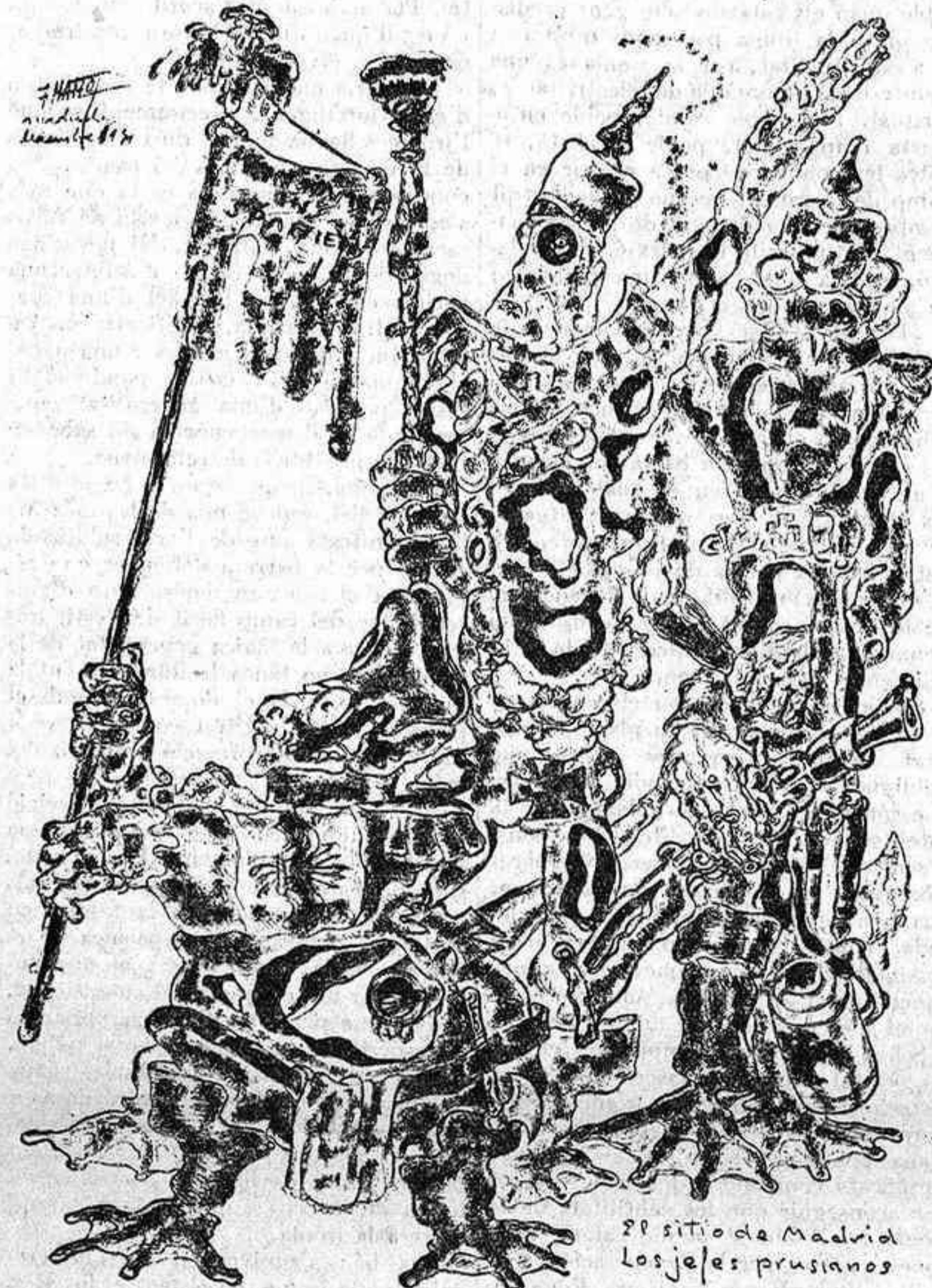
Al pol oposat hi ha els artistes ciclòtics, o sigui els que estan fermament arrelats a la realitat i que més responen als estímuls vitals. Són els que

propugnen un art social o pragmàtic, un art objectivista i fundat en la raó i produït sota el seu constant control. Ciclòtic és com dir valuació pel conjunt, o sigui l'art valuat segons la seva eficàcia, ja sigui estètica, moral o social. L'art popular, l'art folklòric, l'art realista, l'art social i per tant l'art declaradament proletari, volèm dir, l'art creat amb l'intent d'un proselitisme proletari, entra de ple dintre de l'art ciclòtic. Naturalment, l'art ciclòtic, per a poder ésser comprès per tot-hom; només pot emprar formes clàssiques o ben entenedores.

Es clar que els artistes esquizotímics purs arriben a ésser inintel·ligibles i que els ciclòtics purs gairebé perden la categoria d'artistes per esdevenir simples moralistes o científics; però el que acabem d'escatir ens provarà que l'art on predomina l'element esquizotímic no serà mai un art per al poble i que és absurd voler fer dels artistes esquizotímics els portanvents de l'art revolucionari. Per tant, l'art revolucionari, per tal com ha d'ésser perfectament entenedor per al poble, serà més aviat producte d'artistes ciclòtics, o sigui d'artistes classicitzants o tradicionals. Només un art entenedor per a la multitud pot ésser revolucionari. Els sobrerrealistes que es fan passar per artistes revolucionaris, perquè fan un art deslligat de tota tradició i que trenca tots els motlles clàssics, no poden ésser artistes populars; només els d'una selecció, quan els entén, i per tant, es troben al pol oposat dels qui demanen que l'art ha d'ésser fet de cara al poble.

I això és el que volíem dir avui en preguntar si els artistes han d'ésser esquizotímics o ciclòtics. Específicament, no han d'ésser ni una cosa ni altra; però si volen ésser compresos per la gran massa del poble han de conduir-se de manera que produeixin obres d'art sempre controlades per la raó i inspirades sobretot per la realitat del món objectiu.

ZENON



El sitio de Madrid. Los jejes prusianos

que ell no capti ràpidament, ni inatèsos dèbils o absurds en les més solemnes afirmacions, que no delati tot seguit. Així, doncs, la conversa amb ell, àdhuc sense que hom se n'adoni, pren una agilitat extraordinària.

Francisco Mateos es troba entre nosaltres des de fa pocs dies. La seva visita a Barcelona obeeix a la invitació feta a la Secció d'Arts Plàstiques del «Altavoz del Frente», pel Comissariat de Propaganda de la Generalitat, per tal de col·laborar en l'Exposició que amb el títol de 7 mesos de guerra, hi ha oberta actualment a la nostra ciutat.

A més de diverses produccions dels seus companys, Mateos porta una col·lecció de litografies englobades amb el títol general d'«El setge de Madrid», i que són la sàtira més forta i original que fins ara s'hagi pogut fer del que són i signifiquen els homes del camp contrari. En elles hi ha aquesta exaltació del sarcasme i la ironia tant profundament ibèrica, aquesta provocació a un riure ferotge, aquest encrucliment amb l'enemic, que no queda satisfet fins que aconsegueix posar al nu les seves més íntimes flaqueces, les seves més amagades misèries, tot allò que de bestial i podrit en ell es tanca. Mirant aquestes litografies hom pensa tot seguit en Quevedo i en Góngora, en algunes obres d'ascetisme religiós dels nostres escriptors clàssics, en aquells escrits en els quals els seus autors posaren una ferotge complaença a descriure amb els seus detalls més repulsius coses podrides, pústules i corrosions corporals; es pensa en escultures com aquella inoblidable que es guarda al Museu de talla policromada de Valladolid, i l'autor de la qual, no recordo exactament ara — potser Berra —, i en la qual es representa la mort el dia del judici final, en un esquelet lívid, corcat, amb pellerinques de carn purulenta enganxada encara damunt els ossos. És aquesta sàtira tant espanyola, que fa vibrar les fibres més

pliat el motiu de la seva vinguda a Barcelona en representació de l'«Altavoz del Frente».

—Què portes a més d'aquestes litografies? — li pregunto.



El sitio de Madrid. Los vegetales

LA CIENCIA

COM MESUREN EL TEMPS ELS ANIMALS

La noció del temps en els animals i en les plantes, la seva explicació fisiològica i la seva base anatòmica, heus ací uns problemes que els savis estan lluny encara d'haver resolt, malgrat les experiències recollides i els resultats encoratjadors a vegades obtinguts.

Hi ha homes que, en despertar-se durant la nit, poden indicar sense equivocar-se de més d'un quart, l'hora que és. N'hi ha d'altres que, en colgar-se, es proposen despertar-se l'endemà a una hora determinada, i regularment ho aconsegueixen.

Més astoradors són encara, en el domini de la valoració fisiològica dels temps, la capacitat de certs animals. Es conegut el clàssic cas del «manersegler», ocell que arriba a certes regions d'Alemanya el primer de maig i se'n va cap a regions més càlides el primer d'agost, tant si a l'època de l'arribada o de la partença el temps és fred o càlid, bo o dolent. Es coneguda també la sorprenent capacitat del canari a despertar-se a una hora determinada i executar el seu «programa del dia», àdhuc si hom el tanca en una habitació completament a les fosques durant alguns dies.

Alguns naturalistes han realitzat experiències sobre la noció dels temps fins i tot amb les plantes. Han constatat que en certs casos, amb les mongeteres, per exemple, les fulles tenen cada dia llur posició de dormir àdhuc en les regions en què, a l'estiu, el dia s'allarga durant mesos sencers. Nombroses experiències d'aquest ordre es fan amb insectes, sobretot amb abelles, formigues, vespes, etc. La major part d'aquestes experiències han demostrat que en un gran nombre d'espècies inferiors, la mesura del temps no depèn pas dels fenòmens exteriors (llum, humitat, etc.), sinó d'antecedents fisiològics interns.

Hom s'ha preguntat si el «regulador» fisiològic que permet a determinats insectes de mesurar el temps no té la seva base en el sistema nerviós. I hom ha procedit, a fi de descobrir el mecanisme possible, a proves experimentals basades sobre el principi de l'excitació nerviosa, és a dir, hom ha partit de la hipòtesi que l'augment de l'activitat nerviosa hauria de tenir sobre la capacitat de mesurar el temps una influència acceleradora, i que, contràriament, la minva d'aquesta activitat hauria de tenir un resultat contrari. S'utilitzà, doncs, la càmbora com a excitant nerviós i el cloroform o l'èter com a depressant.

De totes maneres les experiències que es feren seguint aquest principi no donaren cap resultat. Cap canvi no s'observà en el mesurament del temps entre els insectes experimentats. Calgué, doncs, continuar cercant i hom arribà a la conclusió que la noció del temps residia en la mateixa cèl·lula, és a dir, que forçosament havia d'ésser determinada pel procés d'assimilació en el protoplasma dels insectes en qüestió.

Hom tractà el protoplasma utilitzant la quinina com a element retardador de l'assimilació i la tiroïdina (hormona activa de la glàndula tiroide) com a element accelerador del procés de l'assimilació cel·lular. Hom administrà, doncs, primer la quinina i després la tiroïdina a les abelles i formigues preparades convenientment per a aquesta experiència. El resultat fou sorprenent. Les abelles i les formigues estaven habituades a anar a cercar el menjar a intervals determinats i precisos, però durant el període en què prenién quinina hi anaven més tard que de costum, i durant el període en què prenién tiroïdina hi anaven més d'hora.

Aquests resultats foren confirmats per l'administrament d'altres substàncies, (Passa a la pàgina 11)

RICÍ COLOSO PURGANT DELICIOS

Reunió de l'Oficina de la Federació Sindical Internacional a París

L'Oficina de la F. S. I. s'ha reunit els dies 17 i 18 de febrer del 1937 a París, sota la presidència de W. M. Citrine; tots els membres es trobaven presents: H. Jacobsen, L. Jouhaux, C. Mertens, R. Tayerle, el secretari general W. Schevenels i el secretari adjunt G. Stolz.

El secretariat presentà a l'Oficina una relació d'activitat destinada a la propera sessió del Consell general; aquest document fou objecte d'un llarg examen durant el transcurs del qual una àmplia discussió s'establí sobre diferents qüestions; l'Oficina aprovà la relació amb lleugeres modificacions. Es decidí definitivament que la sessió del Consell general de la F. S. I. tindria lloc del 30 de juny al 8 de juliol del 1937 a Budapest. L'Oficina fixà l'ordre del dia, tant de la sessió del Consell general com de la Conferència amb les Internacionals professionals; amb aquesta ocasió es discutí el problema de les 40 hores i les accions que havien de realitzar-se al quadre de l'Oficina internacional del Treball, així com als diferents països. Es prengué la decisió de dirigir a les centrals nacionals i als secretariats professionals internacionals, una circular amb el fi d'informar-se a aquest efecte de les concepcions de les organitzacions afiliades. Després l'Oficina s'ocupà llargament de l'estat dels treballs del Comitè de coordinació establert entre la F. S. I. i els S. P. I. i formulà diverses qüestions abans de portar-se davant d'aquest Comitè convocat a París per al 19 de febrer.

En unió dels preparatius de la secció del Consell general, l'Oficina discutí, amb amplitud, cert nombre de qüestions econòmiques relatives a la Conferència planista, la convocatòria de la qual ha estat suggerida pel congrés de Londres. Es prengué la decisió de convocar, per a mitjans d'abril, un comitè de perits format per delegats de totes les centrals nacionals. El secretariat disposarà una relació detallada sobre els diferents plans existents i els resultats pràctics ja obtinguts. El Comitè de perits que haurà de conèixer també molt particularment el problema internacional de les matèries primes, farà relat dels treballs a l'Oficina i al Consell general, els quals deci-

diran de l'acció futura sobre aquest aspecte.

L'Oficina examina a continuació els comptes de l'exercici financer del 1936 i el pressupost per al 1937. Gràcies al gran esforç fet per les organitzacions sindicals en cert nombre de països, especialment a França, Gran Bretanya i Escandinàvia, la situació financera ha millorat sensiblement i ha permès al secretariat ampliar la seva activitat. Les previsions financeres preses reben l'aprovació unànime de l'Oficina.

S'ha acordat el nomenament dels següents delegats: Congrés sindical finlandès a Helsingfors, H. Jacobsen Congrés de la internacional del ram tèxtil a Blackpool, W. Schevenels; Congrés sindical britànic a Norwich, E. Kupers.

La pròxima reunió de l'Oficina tindrà lloc els dies 29 i 30 d'abril a París. Sobre la invitació de la Confederació General del Treball (CGT), l'oficina tota participará el primer de maig a la gran demostració obrera organitzada en ocasió de l'obertura de l'Exposició de París. Les organitzacions obreres de tots els països han estat invidades per la CGT a enviar delegats.

Les Oficines de les dues Internacionals socialista i sindical es reuniren a París el 17 de febrer per examinar la proposició de les organitzacions espanyoles a l'efecte de convocar una conferència internacional per a discutir el problema espanyol.

Després d'una breu discussió, s'acordà unànimement que aquesta conferència es verificaria a Londres els dies 10 i 11 de març.

Les diferents seccions polítiques i sindicals de les dues Internacionals seran invidades a enviar delegacions, com més nombroses millor, incloent-hi representacions parlamentàries també nombroses.

Es decidí que es reunissin les dues Executives la vigília de la Conferència.

En el curs de la discussió, s'ha protestat enèrgicament sobre el fet que contingents italians hagin intervingut en l'atac contra Màlaga, que els navilis italians hagin ajudat els rebels al moment que es discutia sobre els mètodes de reforçar el control i impedir tota intervenció.

Entorn de la Conferència de les J. S. U.

(Ve de la darrera pàgina)

qüències de la lluita, és sempre la mateixa dona que ensenya als seus companys serenament el camí de la dignitat. El camí de la vida o de la mort, però el camí de l'honor.»

Arriba fins a Belles Arts el regust de les trinxeres, l'eco de la guerra. Hi arriba a través de les paraules càlides del camarada Muñoz, comissari polític del batalló de la U. R. S. S. Muñoz ens parla del front, i del front ens parla també el comandant Zapatero.

Hom gira, en escoltar les paraules dels companys del front, inconscientment els ulls vers el Setge de Girona i hom hi troba un colorit semblant a aquell que durant quatre mesos presideix Madrid. La idea de defensar la Pàtria contra l'invasor és quelcom que flota en l'aire, i el fa dens. Que s'arrapa en la consciència.

Parla el Dr. Emili Mira. Parla Serra i Hünter, Parla Martín, el més entusiasta animador de l'Exèrcit Popular. Tassis, Benavides, i al seu costat i al costat nostre la més selecta representació de l'intellectualitat. Ateneu Enciclopèdic Popular. Biblioteca Popular i Esportiva Avanti. Ateneu Polític, i sobretot, parlen els companys de Joventuts d'Izquierda Republicana, d'Unión Republicana, del Front de la Joventut. Ho fan amb emoció pregon. Un d'ells, el company d'Izquierda, impotent per dominar l'entusiasme ens diu: «Si entre combats i combats, la bandera tricolor de la República fos esquitxada de sang, tan esquitxada que el dia de la victòria esdevingués tota roja, no hi fa res; nosaltres seríem al costat vostre amb la bandera roja, perquè veuríem en ella la plasmació de totes les ànsies populars. I nosaltres com a republicans, com

a demòcrates som al costat del que vol el poble.

Aquest és el camí. Unida la joventut amb la veritable unitat que pregonem arreu, amb la sagrada unitat que ens reclama la victòria, la nostra joventut caient com una tromba sobre les avançades enemigues, les aixafarà sense deixar-ne rastre. *Confiem en la joventut! Pas a la joventut!*

A. MAURI I CODINA

Com mesuren el temps els animals

(Ve de la pàgina 10)

les quals tingueren una influència anàloga sobre el procés de nodriment de la cèl·lula. L'administració de l'àcid sulfúric, per exemple, retardà aquest procés i el fòsfor groc l'accelerà.

S'experimentà també amb petites dosis d'arsènic. D'antuvi s'establí la quantitat mitjana, que no modificava en res la noció del temps dels insectes tractats, i tot seguit es procedí a administrar-los dosis tan aviat més grans com més petites d'arsènic (substància que omènica l'organisme si hom l'administra en quantitats infinitesimals). En el primer cas, les formigues venien massa aviat a cercar llur aliment, en el segon venien massa tard.

Es a dir que si el procés d'assimilació es desenrotlla més ràpidament, degut a la introducció en l'organisme de substàncies que acceleren l'oxidació cel·lular, els subjectes tractats tenen la impressió que el temps passa més de pressa, i per això s'avancen. En el cas que el procés d'assimilació es desenrotlla més lentament per raó de la introducció en llur organisme de substàncies que retarden el procés, els subjectes tractats tenen la impressió que el temps passa més lentament, i per això es retarden.

Partint del fet que la febre provoca als homes perturbacions en la noció del temps, hom ha deduït que en l'home també el factor que determina la mesura del temps (fent abstracció de tot element de la vida exterior i social) resideix en el procés d'oxidació cel·lular.

Ja el savi François havia fet en aquesta direcció un cert nombre d'experiències bastant terminants. Augmentant artificialment la temperatura de diverses persones que, prèviament, s'havien en-

EL MEU COR LA VIDA DE L. C. PRESTES ES TROBA EN PERILL

(Ve de la pàgina 3)

Reia, mofeta, la lluna, en un cel sense estelada, I aquella nit de miracle, tot d'una s'esbatanaren les portes d'una vella arca.

La lluna collia roses més sagnants que no magranes.

I que temps que no s'obrien les portes de l'urna bruna on fines cendres dormien!

De puntetes, s'abocava la lluna damunt de l'arca; arrodonia la boca; i, tot fent l'ullet, bufava.

L'aire s'enduia unes cendres... L'urna tancava unes roses més sagnants que no magranes.

Cabdellava, sense fressa, la lluna, son fill d'aranya, i de nou reia, mofeta, en un cel sense estelada.

CARME MONTORIOI PUIG

trenat a picar amb un bastó a intervals regulars, François constatà que a mesura que llur febre experimental augmentava picaven seguint una cadència més ràpida.

Les experiències de François foren confirmades per recerques ulteriors, basades, com en el cas de les abelles i formigues, sobre l'administrament alternat de quinina i de tirodina (element actiu de la tirodina). Hom constatà que mecanògrafs teleclaven més de pressa o més lentament del que tenien per costum, segons si se'ls havia administrat quinina o tirodina.

En l'home, sens dubte, els factors que intervenen en la noció i la mesura del temps són més complexos, i el seu sistema nerviós, infinitament més desenrotllat que el dels insectes, influeix en gran manera sobre l'acceleració o el retardament de la noció subjectiva de l'interval cronològic. D'aquesta manera, certs narcòtics fan apreciar el temps més llarg. El té, que estimula els nervis, fa considerar als homes el temps més curt; administrat a les formigues, al contrari, no exerceix cap influència sobre la noció del temps.

Convé, doncs, admetre que la noció del temps ha passat, seguint el desenrotllament de les espècies, per diverses fases, segons si els factors determinants són purament fisiològics — com en la noció primària del temps, determinada pel procés d'assimilació de la cèl·lula — o segons si aquests factors esdevenen cada vegada més complexos i depenen d'una multitud d'elements del món exterior que influeixen sobre l'organisme (percepció de canvis regulars en la naturalesa, valoració cronològica de certs gestos dels altres éssers vivents, com el caminar, la paraula, el vol dels ocells, etcètera).

Quant a la noció primària del temps, cal admetre que les indicacions referents a la durada cronològica del procés de l'assimilació cel·lular són transmèses per la percepció interior a diversos centres del cervell, on ha d'existir un mecanisme que permet la valoració del temps. Sobre el lloc on estan localitzats els elements nerviosos de la valoració del temps que depenen de les sensacions i de les percepcions provocades pel contacte amb el món exterior, la ciència no ha arribat encara a determinar-lo.

germanes cerquen petroli als camps de Riacho. Els Bancs alemanys sorgeixen en abundància a les ciutats brasileres. Els agents nazis estan tractant d'obtenir vastes concessions per a la producció del cautxú. Els aeroports de la Hansa estan ja funcionant a la costa i a l'interior. Les importacions alemanyes al Brasil passaren als dels Estats Units per primera vegada l'any passat. Les organitzacions nazis de germanobrasilers estan al Poder en algunes ciutats.

El Japó va també en recerca de comerç i concessions al Brasil.

Però encara els més importants recursos econòmics del Brasil es troben a mans del capital anglès i nord-americà. Això escanya la vida econòmica i impedeix el desenrotllament de la nació brasilera. Les ganàncies que deixen surten del país, i l'empobreixen.

Propietats de Wall Street

Però no hi ha manera d'eludir el fet que el capital nord-americà porta sobre si una gran part de l'explotació i opressió del poble brasiler.

Les empreses de servei públic, de llum i energia, en gran nombre de ciutats estan controlades per una companyia de all Etreit. Una empresa d'acer té concessions de manganès i ferro. Una de les primeres companyies d'automòbils té una àmplia concessió de milió i mig d'hectàrees a l'Estat de Parà.

Així, doncs, veiem que el poble brasiler es troba explotat i oprès per interessos monopolístics idèntics als del capital financer que pesen sobre els Estats Units, oposats a tota millora de les condicions de treball i a totes les llibertats populars. Nosaltres, els nord-americans, podem apreciar i ajudar la lluita per l'alliberament del poble brasiler.

La «causa» de Prestes, aviat

Mentre encara era el Brasil colònia de Portugal, i estava en guerra per independitzar-se, aquesta nació, el segle XVIII, mirà als nostres avantpassats, en recerca d'ajut i inspiració.

Thomas Jefferson, que es trobava llavors a París, es veié totalment impressionat per un patriota brasiler amb el qual es trobà, i en una carta posterior, expressà els seus sentiments de solidaritat amb el poble del Brasil en la seva lluita d'independència.

Han canviat els temps. Però la lluita per l'alliberament de la gent del Brasil té encara la mateixa jus-

tícia de la seva part que en els dies de Thomas Jefferson.

Els tribunals on es veuen els casos de centenars de presos polítics són de la mateixa mena tirànica que aquells contra els quals lluitaren els forjadors de la independència nord-americana. Luis Carlos Prestes haurà de comparèixer aviat davant d'un Tribunal especial, designat pel Govern Vargas, en violació de la Constitució brasilera, i sota imposicions que exclouen àdhuc la designació de defensor. En la meua opinió, són Tribunals fets a les modes de Hitler. El pres polític gairebé no té drets, els testimonis estan limitats en nombre a les declaracions que poden fer. No es pot apellar contra el judici d'un Tribunal especial.

L'obra dels nordamericans

Es obligació nostra i deure nostre ajudar les justes demandes del poble brasiler. En interès de la democràcia mundial, tots els veritables creients en el progrés i la llibertat han d'aixecar la veu a favor de Luis Carlos Prestes. Hem d'insistir que ell, junt amb tots els altres presos polítics, sigui jutjat, no per aquests Tribunals d'excepció, sinó pels Tribunals civils, com la Constitució brasilera ho diu taxativament, i que se'ls concedeixi el dret de designar llurs propis defensors.

EARL BROWDER

PUIXKIN A LA PANTALLA

L'estudi cinematogràfic de Leningrad ha preparat un interessant film sobre Puixkin. Es refereix a la descripció, feta pel propi Puixkin, del seu viatge pel Caucas.

Se sap que, el 1829, Puixkin s'escapà de Petersburg i es traslladà al Caucas. Sense l'autorització del tsar, participà en la campanya de les tropes imperials russes contra Turquia; fou testimoni dels combats portats a terme pel general Paskevitz, en els quals actuà com a combatent, i entrà amb el general Arzum.

Set anys després, Puixkin publicà, en la seva obra «Sovremennick», una narració del seu viatge a Arzum. En aquesta descripció, Puixkin apareix, com sempre, un observador apassionat i insaciable de la vida, un gran poeta, un bon coneixedor dels homes i l'amic i valorador fi de l'activitat creadora nacional.

El «Viatge a Arzum» és, doncs, el que ha estat portat a la pantalla. A diferència de les altres obres de Puixkin, aci el poeta és l'heroi del film.

Es troben en aquesta pel·lícula molts passatges altament interessants, feliçment concebuts i ben executats. En primer lloc, cal remarcar la silueta de Puixkin; pot creure's que ell fou d'aquella manera en certs moments de la seva vida. Es presenta amb un somriure atractiu i amb ulls somniadors.

Es coneix l'amor a la llibertat que animava Puixkin. Sense aquest amor a la llibertat, no hauria pogut ésser un gran poeta rus. Es coneixen igualment les seves simpaties pels desvalguts, no obstant no tenir-hi cap relació. Sense aquests trets, la seva figura literària i política no seria completa.

Tot això és el que mostra el film.

En la segona part es veu la trista sort dels desposseïts degradats. Per arbitri tsarista, el general Paskevitz els mata enviant-los a una mort segura.

Llegiu i propagueu TREBALL



L'home útil per a ensenyar en cada cas allò que cal fer

Diuenge passat, després de quatre sessions de profitosa tasca es cloqué al Palau de Belles Arts, la Conferència de la Joventut de Barcelona, àmplia assemblea on els activistes més actius, els dirigents més capacitats de les masses juvenils de Barcelona han sotmès al judici crític de l'organització el resum de feixugues tasques fins avui desenvolupades per a la superació política i intel·lectual de les noves generacions de cara a la guerra, ensems que han estat plantejats tots els complexos problemes que avui reclamen l'atenció, no de

ENTORN DE LA CONFERÈNCIA DE LES J. S. U. C.

APUNTS

informar els seus companys d'altres tallers, als seus germans combatents; els camarades intel·lectuals que al seu taller la joventut està ja organitzada en brigades de xoc que es multipliquen per produir més, per produir millor tot allò que la guerra necessita.

I descobrim també un altre orador nou. Un parlamentari desconegut. És el soldat que ha deixat d'ésser un autòmata i ens ve a contar la vida de les trinxeres. El soldat que es presenta amb la senzillesa d'un infant i en qui l'assemblea personifica tota la joventut combatent, tota aquesta joventut que ha après tant en tan poc temps, que sap amb tanta justesa valorar la seva vida, mirar cara a cara l'esdevenidor, encara que obstaculitzi el seu camí la dalla de l'enemic.

I en resta encara un altre anònim fins avui. És aquella companya que ha sortit d'un taller de costura i amb les seves mans sedoses, fetes a feines lleus, es disposa a familiaritzar-se amb eines de serraller, a treballar seguit, seguit, fins que no pugui resistir més la tasca dura que fins avui desenvolupava un combatent que en anar al front ha deixat la seva plaça buida. Ella reclama, i hi té dret, un lloc d'honor en les pàgines glòries que avui els pobles d'Ibèria escriuen amb sang. Ella aspira a ésser heroïna a la reraguarda.

Heus ací com la joventut es presenta. Tal com és: sincera, audaç, enquadrada en un esperançador marc d'intel·lectuals i homes de ciència, d'artistes. Joves els més i els altres lligats a la joventut perquè descobreixen en ella cristallitzades totes les esperances per a l'esdevenidor. Perquè és ella la que més valora, la que més ha comprès els neguits de l'art o els valors de la ciència.

Fins ara nosaltres a la reraguarda parlàvem del front, i els germans del front parlaven de la reraguarda. Front és el lloc on la joventut lluita i combat i guanya amb la seva sang el benestar de la

reraguarda i reraguarda era fins no fa gaire un altre lloc on es feia el sord a les necessitats del front i on es vivia una vida impròpia d'un temps de guerra. Ara cal que aquest mot reraguarda el suprimim del diccionari i el suplim pel de front, també. Front a Roses, front

en donen les trinxeres. Recordeu-vos-en. Parleu d'on parleu, digueu sempre front!

Així ha parlat Soriano, secretari general del Comitè Local de les J. S. U. U. de C., amb la responsabilitat de totes les J. S. U. U., Martí Salvat posa l'organització al servei de la Generalitat. Obra els braços a tota la joventut catalana i a tota la joventut espanyola. La Conferència segueix el



SORIANO



MARTÍ SALVAT

la nostra Joventut únicament, sinó de tot el poble jove i adult.

Heus ací en aquest acte, reflectit el conjunt d'energies que encloren la nostra Joventut, energies intel·lectuals i físiques, energies que es despleguen per superar-se, per multiplicar-se i col·laborar en el màxim volum possible a l'esforç de tots els catalans, de tots els germans dels pobles ibèrics en armes per la reconquesta de la pàtria, cobejada descaradament pels enemics sistemàtics de la pau i del progrés.

Hom es demana, després de la Conferència de Belles Arts:

—Voleu dir que coneixíem la joventut?

Nosaltres, sobretot, nosaltres catalans, acostumats a veure la joventut en festivals folkòrics, en manifestacions esportives, únicament, i com a màxim promovent tradicionals aldarulls universitaris, restem gairebé sorpresos davant d'aquest nou aspecte en què se'ns presenta la Joventut. O més ben dit: davant aquesta nova joventut que fins ara romania aliena a tota activitat d'ordre polític —almenys en la seva immensa majoria—, però que avui, en canvi, es manifesta, opina i pren personalitat en afrontar d'una manera inèdita, però valenta bona part de la responsabilitat que la lluita duu.

De la seva conseqüència, en fou un exemple a Espanya la Conferència Nacional de la Joventut de València. A Catalunya n'ha estat un exemple la Conferència de Barcelona. Ambdues paral·leles conduïxen de dret a la victòria.

En una i altra Conferència, com en totes les conferències d'aquest tipus que vénen celebrant-se a Catalunya, a València, a Euzkadi i a Espanya, hem descobert una nova espècie d'orador. Un parlamentari nou que mai no hauria sortit de la pseudo-república democràtica que ha precedit la guerra, però

torn amic que rutlla nit i dia com un perfecte stajanovista i es presenta amb el cor farcit d'alegria a

a Barcelona, front a Lleida i a Tortosa. Front, front, arreu front. Es bat l'enemic produint, treballant fins a caure rendit de la mateixa manera que se'l bat amb fuselleria o canoneig. Això que fins ara era reraguarda cal que doni herois com

camí que la victòria demana; el camí que el poble vol. No volem discutir teories més o menys revolucionàries. No tenim temps. La guerra ens necessita tots i de tots el màxim esforç.

I el camarada Paredes (Gromen) s'ha dirigit desde el micròfon a les Joventuts Llibertàries. «Joves llibertaris!, joves llibertaris!, vosaltres com nosaltres, avui esteu units en una conferència semblant. Joves llibertaris!, feu que les vostres decisions siguin encertades. Que ajudin a afermar la unió que tant anhelem. Joves llibertaris! No cregueu els que volen explotar el Us prometem que volem la unió.»

La joventut del Sindicat del Vestit també ha fet sentir la seva veu per boca del camarada Joaquín.

«Tenim nosaltres —ens diu— l'heroïna de la reraguarda. La tenim nosaltres personificada en la companya Angelina Palomas, que ha batut el rècord de la producció fabricant 60 parells de botins en el temps ordinari de fabricar-ne 40; i el seu exemple d'abnegació arrossega 3.000 noies que avui es disputen qui treballarà més i qui ho farà millor. Ja no importa a les companyes del vestit treballar 40, 50, 60 o 70 hores. Treballaran tant com la guerra reclami.

I en el concurs d'abnegació de treball i d'heroisme hi reclama el seu lloc d'honor el Parc d'Artilleria. Abdúlia Imbert, del Parc d'Artilleria, es presenta a la Conferència, ferida en accident treballant per guerra. Del Parc d'Artilleria també ens parlen d'Adelina, la jove companya que ha perdut un braç en una brutal explosió. L'heroisme a la reraguarda no és un mite, l'heroisme a la reraguarda és un fet.

No és tan gran l'heroisme d'Adelina, mutilada de guerra, no és tan gran l'heroisme d'Abdúlia, amb la cara farcida de cremades; no és tan gran l'heroisme d'Angelina, treballant fins a caure rendida, com l'heroisme de Carrasco, batent-se amb els tanques?

I aquesta mateixa dona que sofreix a la reraguarda les conse-

(Passa a la pàg. 11)

PROLETARIS DE TOTS ELS PAISOS, UNIU-VOS!



Interpretació feixista

(Per Rivero Gil)